

# उदकशान्ति मन्त्रपाठः (without Anushangam)

---

## Contents

1	उदकशान्ति.....	7
1.1	वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः.....	7
1.2	वेदाधया .....	7
1.3	रक्षोग्रं.....	8
1.4	इन्द्र सूक्तं .....	10
1.5	ये देवाः.....	13
1.6	आयुष्कामेष्टि मन्त्राः.....	14
1.7	अंहोमुच मन्त्राः .....	14
1.8	शास्तृ सूक्तं (आप्यं).....	15
1.9	राष्ट्रभृतं .....	15
1.10	सर्प सूक्तं .....	17
1.11	पंचचोडाः .....	17
1.12	अप्रतिरथः .....	19
1.13	चमकं तृतीय अनुवाकः .....	21
1.14	विहव्यम्.....	22
1.15	मृगारः.....	23
1.16	सर्पाहुती मन्त्राः.....	26

1.17 गन्धर्वाहुती: .....	27
1.18 अज्यानि मन्त्रा: .....	27
1.19 अथर्वशीर्ष .....	29
1.20 प्रत्यंगिरस: .....	30
1.21 अन्न सूक्तं .....	35
1.22 वाख् सूक्तं .....	36
1.23 श्रद्धा सूक्तं .....	37
1.24 ब्रह्म सूक्तं .....	38
1.25 गो सूक्तं .....	39
1.26 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं .....	40
1.27 नासदासीय सूक्तं .....	42
1.28 भाग्य सूक्तं .....	43
1.29 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं) .....	45
1.30 नक्षत्र उपहोम मन्त्रा: .....	57
1.31 वरुण सूक्तं .....	64
1.32 पवमान सूक्तं .....	64
1.33 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्रा:) .....	69

---

Notes: This Book has been brought to you with the courtesy of some Veda learners who have collaborated to prepare this book. This version is a special version without anushangam and compiled at a request of some Veda learning group. This first version is being uploaded as Version 3.0 to maintain tracking with main version which includes AnuShangam also.

Please give your feedback, comments and report errors to the e-mail id [vedavms@gmail.com](mailto:vedavms@gmail.com). We shall strive to make this book more accurate and error-free.

You may note that there are inherent “paata bedhas” when we compare various sources and books. We have made constant reference to the Taittiriya Sakhaa compiled and commented by Shri. Sayanacharya of 13<sup>th</sup> Century and Shri Bhatta Bhaskaracharya (period unknown). Their manuscript compilations were later converted into books by great Scholars. One of such sets of “Taittiriya” was printed and published during earlier 1900 A.D. at Govt. Branch Press, Mysore and another set later published under “Anandaashram Series”. These Books were referred to by us as our primary source material for this Book.

This book has not been prepared with any commercial purpose and is purely for studies.

**Conventions used in Letters:**

८ – is represented by (g)

८ – is represented by (gg)

८ – is represented by (gm)

८ – is represented as anunaasikam

---

## **Version Notes: Version 4.0 dated 30th September 2019**

1. In this Version, the Source references of various Mantras have been indicated.

**TS    -    Taittiriya Samhita**  
**TB    -    Taittiriya Brahamanam**  
**TA    -    Taittiriya Aranyakam**  
**EAK -    Ekaagni Kaandam**  
**RV    -    Rig Veda Samhita**

2. Corrections found and reported till 31<sup>st</sup> August 2019 have been incorporated
3. Convention improvements in Nasal, representation of Svarabhakti and sound extensions have been incorporated
4. Some Paragraph numbering will be different and the Paragrap numbers given for short forms of Mantra will be missing. Some numbers have been changed to match with Mantra Source Reference.
5. This is special version, **without any Anushangam** , prepared at the request of some Veda Learning Groups.

# 1 उदकशान्ति

हरिः ओं ।

श्री गुरुभ्यो नमः

## 1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः

ओं भूः तथ्सवितु-वरैण्यं । ओं भुवः भर्गो देवस्य धीमहि ।  
 ओ३ सुवः धियो योनः प्रचोदयात् । ओं भूः तथ्सवितु-वरैण्यं ।  
 भर्गो देवस्य धीमहि । ओं भुवः धियो योनः प्रचोदयात् ।  
 ओ३ सुवः तथ्सवितु-वरैण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ।  
 धियो योनः प्रचोदयात् । ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

## 1.2 वेदाध्या

ओं । अग्निमीळे पुरोहितं-यज्ञस्य देवमृत्विजं । होतारं रत्न धातमं ।  
 इषे त्वोर्जेत्वा वायवस्स्थो पायवस्थ देवो वस्सविता प्रार्पयतु  
 श्रेष्ठतमाय कर्मणे ।  
 अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । निहोता सथ्सि बर्हिषि ।

---

श॒न्नो दे॒वीर॒भिष्ट॒य आ॒पो भ॒वन्तु पी॒तये॑ । ॐ॑ यो॒रभि॒स्रव॑न्तु नः ॥ 1  
(1)

### 1.3 रक्षोघ्नं

कृ॒णु॒ष्व पा॒जः प्र॒सि॒ति॒न्न पृ॒थ्वीं या॒हि रा॒जे वा॒मवा॒ ॐ इ॒भेन॑ ।  
वृ॒ष्वी म॒नु प्र॒सि॒तिं दू॒णानो॑ऽस्ताऽसि॒ वि॒ध्य र॒क्ष स॒स्तपि॑ष्ठैः ।  
तव॑ भ्र॒मास॑ आ॒शुया॑ प॒तं त्य॒नुस्पृ॑श-धृ॒षता॑ शो॒शुचा॑नः ।  
तपू॑ ॐ ष्य॒ग्ने जु॒ह्वा प॒तं-गा॑नस॒न्दितो॑ वि॒सृज॑ वि॒ष्व गु॒ल्काः ।  
प्र॒तिस्प॑शो वि॒सृज॑-तू॒र्णित॑मो भ॒वा पा॒युर्वि॒शो अ॒स्या अ॒दब्धः॑ ॥ 2

यो॒नो दू॒रे अ॒घश॑ ॐ सो॒यो अ॒न्त्य॒ग्ने मा॒क्रि॒ष्टे व्य॒थिरा॑ द॒धर्षी॑त् ।  
उ॒द॒ग्ने ति॒ष्ठ प्र॒त्या त॒नुष्व॒न्य-मि॒त्रा ॐ ओ॒षता॑-त्ति॒ग्महे॑ते ।  
यो नो॑ अ॒राति॑ ॐ स॒मि॒धान॑ च॒क्रे नी॒चा तं॑ध॒क्ष्यत॑ स॒न्न शु॒ष्कं॑ ।  
ऊ॒र्ध्वो भ॒व प्र॒ति वि॒ध्या-ध॒यस्म॑दा वि॒ष्कृ॑णु॒ष्व दै॒व्या॑न्य॒ग्ने ।  
अ॒व॒स्थि॒रा त॒नुहि॑ या॒तु जू॒नां जा॒मिम॑जा॒मिं प्र॑मृ॒णीहि॑ श॒त्रून् ॥ 3

स॒ते जा॑नाति॒ सु॒मतिं॑ यं वि॒ष्टय॑ ई॒वते॑ ब्र॒ह्म॒णे गा॒तुमै॑रत् ।  
वि॒श्वा॑न्य॒स्मै सु॒दि॒नानि॑ रा॒यो द्यु॒म्ना॒न्य॒र्यो वि॒दुरो॑ अ॒भिद्यौ॑त् ।



सेद॑ग्ने अस्तु सु॒भग॑ स्सु॒दानु॑र्यस्त्वा नित्ये॑न ह॒विषा॒ य उ॒क्थैः ।  
 पि॒प्री॑षति स्व आयु॑षि दुरो॒णे विश्वे॑दस्मै सु॒दिना॒-साऽस॑दिष्टिः ।  
 अर्चा॑मिते सु॒मतिं॑ घोष्य॒र्वाख्-सन्ते॑ वा वा॒ता जर॑ता मि॒यंगीः ॥ 4

स्वश्वा॑स्त्वा सु॒रथा॑ म॒र्जये॑-मा॒स्मे क्ष॒त्राणि॑ धा॒रये॑र-नु॒द्यून् ।  
 इ॒ह त्वा॒ भूर्या॑ च॒रेदु॑प॒त्मन् दो॑षावस्त दी॒दिवा॑ꣳ स॒मनु॑द्यून् ।  
 क्री॒डन्त॑स्त्वा सु॒मन॑स स्सपे॒माभि॑ द्यु॒म्ना त॑स्थि॒वाꣳ सो॒जना॑नां ।  
 यस्त्वा॒ स्वश्च॑स्सु-हि॒रण्यो॑ अ॒ग्न उप॑याति व॒सुम॑ता रथे॒न ।  
 तस्य॑ त्रा॒ता भव॑सि तस्य॑ स॒खा यस्त॑ आ॒तिथ्य॑ मा॒नुष॑ग् जु॒जौष॑त् ॥ 5

म॒हो॒रुजा॑मि ब॒न्धुता॑ वचो॑ भि॒स्तन्मा॑ पि॒तुर्गो॑त॒माद॑ न्वि॒याय॑ ।  
 त्वन्नो॑ अ॒स्य व॑चस-श्चि॒किद्धि॑ हो॒तर्य॑विष्ठ सु॒क्रतो॑ द॒मूनाः॑ ।  
 अ॒स्वप्न॑ ज॒स्तर॑णय स्सु॒शेवा॑ अ॒तन्द्रा॑सोऽवृ॒का अ॑श्रमि॒ष्ठाः ।  
 ते पा॑यवः स॒ध्रिय॑ञ्चो निष॒द्याग्ने॑ तव॑ नः पा॒न्त्वमू॑र ।  
 ये पा॑यवो मा॒मते॑यं ते अ॒ग्ने प॑श्यन्तो अ॒न्धं दु॑रि॒ताद॑ र॒क्षन् ।  
 र॒रक्ष॑ तान्त् सु॒क्रतो॑ वि॒श्ववे॑दा दि॒प्सन्त॑ इ॒द्रिप॑वो ना॒ह दे॑भुः ॥ 6

त्वया॑ वय॑ꣳ स॒ध॒न्य-स्त्वो॒ता स्तव॑ प्र॒णी॒त्य॑ श्याम॒ वाजा॑न् ।  
 उ॒भा॒शꣳ सा॑ सू॒दय॑ सत्यता तेऽनु॒ष्टु॒या कृ॑णुह्य-ह्याण ।  
 अ॒या ते॑ अ॒ग्ने स॒मि॒धा वि॒धेम॑ प्र॒ति॒स्तोम॑ꣳ श॒स्य॑मा॒नं गृ॑भाय ।  
 द॒हा॒श॒सो र॒क्ष॒सः पा॒ह्य॒स्मान् द्रु॒हो नि॒दो मि॒त्रम॒हो अ॒व॒द्यात् ।  
 र॒क्षो॒हणं॑ वा॒जिन॒माजि॑ घ॒र्मि मि॒त्रं प्र॒थि॒ष्ठ मु॒प॒या॒मि श॒र्म ।  
 शि॒शा॒नो अ॒ग्निः क्र॒तुभि॑ स्स॒मि॒द्ध-स्स॒नो दि॒वा स॒ रि॒षः  
 पा॒तु न॑क्तं ॥ 7

वि॒ज्यो॒ति॒षा बृ॒ह॒ता भा॒त्य॒ग्नि रा॒वि-र्वि॒श्वानि॑ कृणुते म॒हि॒त्वा ।  
 प्रा॒दे॒वी॒र्मा॒या स्स॒ह॒ते दु॒रे॒वा शि॒शी॒ते शृ॒ंगे र॒क्ष॒से वि॒नि॒क्षे॑ ।  
 उ॒त॒स्वा॒ना॒सो दि॒वि॒ष॒न्त्व॒ग्ने स्ति॒ग्मा॒यु॒धा र॒क्ष॒से ह॒न्त वा॑ उ ॥ 8 (2)

### 1.4 इन्द्र सूक्तं

इन्द्रं॑ वो वि॒श्वत॑स्प॒रि ह॒वाम॑हे जने॒भ्यः॑ । अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ।  
 इन्द्रं॑ नरो॒ ने॒म॒धि॒ता ह॒वन्ते॑ यत्पा॒र्या यु॒न॒ज॒ते धि॒य॒स्ताः॑ ।  
 शू॒रो नृ॑षा॒ता श॒व॒सश्च॒का न॒ आ गो॑म॒ति व्र॒जे भ॒जा त्व॒न्नः॑ ।  
 इन्द्रि॒याणि॑ श॒त॒क्र॒तो या॒ ते जने॑षु पञ्च॒सु । इन्द्र॑ तानि॒ त आ॑ वृ॒णे ।

अनु॑ते दा॒यि म॒ह इन्द्रि॑याय स॒त्राते॑ वि॒श्वमनु॑ वृ॒त्रह॑त्यै ॥ 9

अनु॑ क्ष॒त्रमनु॑ स॒हो यज॑त्रेन्द्र दे॒वेभि॑रनु ते नृ॒षह्यै॑ ।

आ॒यस्मि॑न्त् स॒प्तवा॑सवा स्तिष्ठ॑न्ति स्वा॒रुहो॑ यथा ।

ऋषि॑र्ह दी॒र्घ श्रु॑त्तम इन्द्र॑स्य घ॒र्मो अति॑थिः ।

आ॒मासु॑ प॒क्वमै॑रय आ सूर्य॑ꣳ रो॒हयो॑ दि॒वि ।

घ॒र्मन्ना॑ साम॒न्तप॑ता सुवृ॒क्तिभि॑-र्जु॒ष्टं गि॑र्वण से॒गिरः॑ ।

इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हदिन्द्र॑ म॒र्केभि॑ र॒र्किणः॑ । इन्द्रं॑ वाणी॒रनू॑षत ॥ 10

गा॒यन्ति॑त्वा गा॒यत्रि॑णो च॑ त्य॒र्क म॒र्किणः॑ ।

ब्र॒ह्माण॑स्त्वा श॒तक्र॑त-वु॒द्धꣳ श॑मिव ये मि॒रे ।

अꣳहो॑ मु॒चे प्र॑भरे॒मा मनी॑षा मो॒षिष्ठ॑-दा॒व्ने सु॑म॒तिं गृ॑णा॒नाः ।

इ॒दमिन्द्र॑ प्र॒ति ह॒व्यं गृ॑भाय स॒त्यास्स॑न्तु यज॑मानस्य का॒माः ।

वि॒वेष॑यन्मा धि॒षणा॑ ज॒जान॑ स्तवै॒ पुरा॑ पा॒र्यादिन्द्र॑ महः॑ ।

अꣳह॑सो यत्र पी॒पर॑द्यथा नो ना॒वेव॑ या॒न्त मु॒भये॑ हव॒न्ते ॥ 11

प्र॒स॒म्राजं॑ प्र॒थम॑ म॒ध्व-रा॒णाम॒॑ हो मु॒चं वृ॒षभं॑ य॒ज्ञिया॒नां ।  
अ॒पा॒न्न-पा॒तम॑श्चि॒ना ह॑यन्त म॒स्मिन्न॑र इ॒न्द्रियं॑ ध॒त्तमो॑जः ।  
वि॒न इन्द्र॑ मृ॒धो ज॑हि नी॒ चा य॑च्छ पृ॒तन्य॑तः ।  
अ॒ध॒स्पदं॑ त॒मीं कृ॑धि यो अ॒स्मा॑ अभि॒दास॑ति ।  
इन्द्र॑क्ष॒त्र म॒भि वा॒ममो॑जो ऽजा॒यथा॑ वृ॒षभ॑ च॒र्षणी॑नां ।  
अ॒पा॒नुदो॑ ज॒नम॑मि॒त्र य॑न्त मु॒रुं दे॒वेभ्यो॑ अ॒कृ॒णो॒रु लो॒कं ।  
मृ॒गो न॑ भी॒मः कु॑च॒रो गि॑रि॒ष्ठाः प॑रा॒वत॑ आ॒जगा॑मा-प॒रस्याः॑ ॥ 12

सृ॒क॑ स॒ शाय॑ प॒विमि॑न्द्र ति॒गमं॑ वि॒शत्रू॑न् ताडि॒ विमृ॑धो नुद॒स्व ।  
वि॒शत्रू॑न् विमृ॑धो॒नुद॑ वि॒वृ॒त्रस्य॑ ह॒नू रु॑ज ।  
वि॒मन्यु॑मिन्द्र॒ भामि॑तो ऽमि॒त्रस्या॑भि दा॒सतः॑ ।  
त्रा॒ता॒रमि॑न्द्र म॒वि॒ता॒र मि॑न्द्र॒ हवे॑ हवे सु॒हव॑ शू॒रमि॑न्द्रं ।  
हु॒वे नु॑ श॒क्रं पु॑रु॒हूत॑ मि॒न्द्र स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ धा॒त्विन्द्रः॑ ॥ 13

मा ते॑ अ॒स्या॑ स॒हसा॑वन् प॒रि॒ष्ठा व॒घाय॑ भू॒म ह॑रि॒वः प॑रा॒दै ।  
त्रा॒यस्व॑नो ऽवृ॒केभि॑-र्व॒रूथै॑ स्त॒व प्रि॒यास॑ स्सू॒रिषु॑ स्या॒म ।  
अ॒न॒वस्ते॑ रथ॒मश्वा॑य तक्षन्-त्व॒ष्टा व॑ज्रं पु॒रु॒हूत॑ द्यु॒मन्तं॑ ।

ब्र॒ह्मा॒ण इन्द्रं॑ म॒हय॑न्तो अ॒र्कैर॑व॒र्द्धय॑-न्न॒हये॑ ह॒न्त वा उ॑ ।  
 वृ॒ष्णे य॒त्ते वृ॒षणो॑ अ॒र्कम॑र्चा निन्द्र॒ ग्रावा॑णो अ॒दिति॑-स्सजोषाः॑ ॥  
 अ॒नश्वा॑सो ये प॒वयो॑ऽर॒था इन्द्रे॑षिता अ॒भ्यव॑र्त्त तद॒स्यून् ॥ 14 (3)

य॒त इन्द्र॑ भ॒याम॑हे ततो॑ नो अ॒भयं॑ कृ॒धि ।  
 म॒घव॑न् च्छ॒ग्धि त॒व तन्न॑ ऊ॒तये॑ वि॒द्विषो॑ वि॒मृधो॑ ज॒हि ।  
 स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑ति-वृ॒त्रहा॑ वि॒मृधो॑ व॒शी ।  
 वृ॒षेन्द्रः॑ पु॒र ए॒तु न॑ स्स्व॒स्ति॒दा अ॒भयं॑ क॒रः ।  
 म॒हाꣳ इन्द्रो॑ व॒ज्र बा॒हु षोड॑शी श॒र्म यच्छ॑तु ।  
 स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ करो॒तु ह॒न्तु पा॒प्मानं॑ योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॑ ।  
 स॒जोषा॑ इन्द्र॒ सग॑णो म॒रुद्भि॒ स्सोमं॑ पिब वृ॒त्रह॑न् च्छूर वि॒द्वान् ।  
 ज॒हि श॒त्रूꣳ र॒पमृ॑धो-नुद॒स्वाथा॑ भ॒यं कृ॑णुहि वि॒श्वतो॑ नः ॥ 15 (4)

### 1.5 ये देवाः

ये दे॒वाः पु॒रस्स॑दोऽग्नि॑ नै॒त्रा, दक्षि॑ण॒सदो॑ य॒मनै॑त्रा, प॒श्चात्स॑द॒ स्सवि॑तृ  
 नै॒त्रा, उ॒त्तर॑सदो वरु॒णने॑त्रा , उ॒परि॑षदो बृ॒हस्प॑ति॒ नेत्रा॑ ,

रक्षो॒हण॒स्ते नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ न॒मस्तेभ्य॑ स्स्वाहा-ऽग्नये॑  
रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑,

यमा॑य सवि॒त्रे वरु॑णाय बृह॒स्पतये॑ दुव॒स्वते रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ॥ 16 (5)

### 1.6 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः

अ॒ग्निरायु॑ष्मान्त्स वन॒स्पति॑भि-रायु॑ष्मान् तेन॒त्वाऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ,  
सोम॑ आयु॑ष्मान्त्स ओष॑धीभि, र्य॒ज्ञ आयु॑ष्मान्त्स दक्षि॑णाभि,  
ब्र॒ह्मायु॑ष्मत्तद् ब्रा॒ह्मणै-रायु॑ष्मद्, दे॒वा आयु॑ष्मन्त॒स्ते ऽमृ॑तेना-  
यु॑ष्मन्त॒स्तेन॒त्वा ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ॥ 17 (6)

### 1.7 अगंहोमुच मन्त्राः

या वा॑मिन्द्रा वरु॑णा यत॒व्या तनू॑स्तये मम॑ह॒सो मुं॑चतं ,  
ँया वा॑मिन्द्रा वरु॑णा स॒हस्या रक्ष॑स्या तेज॒स्या तनू॑स्तये मम॑  
ह॒सो मुं॑चतं,  
ँयो वा॑मिन्द्रा वरु॑णा व॒ग्नौ स्राम॑स्तं ँवा॑ मे॒तेना वय॑जे ,  
यो वा॑मिन्द्रा वरु॑णा द्वि॒पाथ्सु॑ प॒शुषु॑ चतु॒ष्पाथ्सु॑ गो॒ष्ठे  
गृ॒हेष्व॒प्सोष॑धीषु वन॒स्पति॑षु स्राम॑स्तं ँवा॑ मे॒तेना वय॑जे ॥ 18 (7)

### 1.8 शास्त्र सूक्तं (आप्यं)

अ॒ग्ने॒ य॒श॒स्विन् य॒श॒से म॒म॒र्प॒येन्द्रा॒वती॒ म॒प॒चिती॒ मि॒हा॒व॒ह ।  
 अ॒यं मू॒र्ध्ना॒ पर॒मे॒ष्ठी सु॒व॒र्चा-स्स॒मा॒ना॒ना मु॒त्त॒म इ॒लो॒को अ॒स्तु ।  
 भ॒द्रं प॒श्यन्त॒ उप॒सेदु॒रग्रे॒ तपो॑ दी॒क्षा मृ॒षय॑ स्सु॒व॒र्वि॒दः ।  
 ततः॑ क्ष॒त्रं ब॒ल॒मोज॑श्च जा॒तं तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि॒सन्न॑-म॒न्तु ।  
 धा॒ता वि॒धा॒ता पर॒मो॒त स॒न्दृक् प्र॒जा॒पतिः॑ पर॒मे॒ष्ठी वि॒राजा॑ ॥  
 स्तो॒मा-श्च॒न्दा॒सि नि॒वि॒दो॒म आ॒हु॒रे॒त॒स्मै रा॒ष्ट्र॒म॒भि-स॒न्न॒मा॒म ।  
 अ॒भ्या॒व॒र्त्त॒ध्व-मु॒प॒मे॒त सा॒क॒म॒य॒ श॒स्ता-ऽधि॑प॒ति॒र्वो अ॒स्तु ।  
 अ॒स्य वि॒ज्ञान॑म॒नु॒स॒-र॒भ॒ध्व॒मि॒मं प॒श्चा॒द॒नु जी॒वा॒थ स॒र्वे ॥ 19 (8)

### 1.9 राष्ट्रभूतं

ऋ॒ता॒षा॒ड् ऋ॒त॒धा॒मा॒ग्नि॑-ग॒न्ध॒र्व॒स्त-स्यौष॑ध॒योऽप्स॒र॒स ऊ॒र्जो॒ नाम॒  
 स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॑न्तु त॒स्मै स्वा॒हा ता॒भ्य॒  
 स्वा॒हा ,  
 स॒-हि॒तो वि॒श्व॒सा॒मा सूर्यो॑ ग॒न्ध॒र्व-स्त॒स्य म॒री॒च॒योऽप्स॒र॒स आ॒यु॒व ,

स्सु॒षु॒म्न॒ स्सू॒र्य॒ रश्मि॑-श्च॒न्द्र॒मा॒ गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ नक्ष॑त्राण्य-प्सर॒सो॑  
बे॒कुर॑यो,

भु॒ज्यु॒स्सु॒पर्णो॑ य॒ज्ञो॒ गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ दक्षि॑णा अ॒प्सर॒स॒ स्त॒वाः,  
प्र॒जा॒प॒ति-वि॒श्व॒क॒र्मा॒ मनो॑ गन्ध॑र्वस्तस्य॒र्ख् सामा॑न्य-प्सर॒सो॑ वह्न॒य,  
इ॒षि॒रो॒ वि॒श्व॒ व्य॒चा॒ वा॒तो॒ गन्ध॑र्व-स्तस्या॒पो॑ ऽप्सर॒सो॑ मु॒दा,  
भु॒व॒न॒स्य॒ प॒ते॒ यस्य॑त॒ उप॑रि॒ गृ॒हा॒ इ॒ह॒ च॒ ।

स॒ नो॑ रा॒स्वा॒ज्या॒नि॒ꣳ रा॒य॒स्पोष॑ꣳ सु॒वी॒र्य॑ꣳ सं॒वँ॒त्स॒री॒णाꣳ स्व॒स्ति॑ ।

प॒र॒मे॒ष्ठ्य॒धि॒प॒ति-मृ॑त्युर् गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ वि॒श्व॒म॒प्सर॒सो॑ भुव॒,  
स्सु॒क्षि॒थि- स्सु॒भू॒ति-भ॑द्र॒क॒थ् सु॒व॒र्वा॒न् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ वि॒द्यु॒तो॑  
ऽप्सर॒सो॑ रु॒चो॑, दू॒रे॒ हे॒ति॒र-मृ॑ड॒यो मृ॑त्युर् गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ प्र॒जा  
अ॒प्सर॒सो॑ भी॒रु॒वः,

चा॒रुः॑ कृ॒प॒ण॒ का॒शी॒ का॒मो॑ गन्ध॑र्व-स्तस्या॒ध॒यो॑ ऽप्सर॒स॒ इ॒शो॒च॒य॒न्ती॑ ,  
ना॒म॒ स॒ इ॒दं॑ ब्र॒ह्म॒ क्ष॒त्रं॑ पा॒तु॒ ता॒ इ॒दं॑ ब्र॒ह्म॒ क्ष॒त्रं॑ पा॒न्तु॑ तस्मै॒ स्वा॒हा  
ता॒भ्य॒ स्स्वा॒हा,



स नो॑ भुवनस्य॑ प॒ते य॒स्यत॑ उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।  
 उ॒रु ब्र॒ह्म॒णेऽस्मै॑ क्ष॒त्राय॑ म॒हि श॒र्म य॒च्छ ॥ 20 (9)

### 1.10 सर्प सूक्तं

नमो॑ अस्तु॑ स॒र्पेभ्यो॑ ये के॑ च पृ॒थि॒वी म॒नु ।  
 ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वि तेभ्य॑ स्स॒र्पेभ्यो॑ नमः॑ ।  
 येऽदो॑ रो॒चने॑ दि॒वो ये वा॑ सूर्य॑स्य र॒श्मिषु॑ ।  
 येषा॑म॒प्सु स॒दः कृ॒तं तेभ्य॑ स्स॒र्पेभ्यो॑ नमः॑ ।  
 या इ॒षवो॑ यातु॑ धा॒नानां॑ ँ॒ ये वा॑ व॒नस्प॑तीं॒ रनु॑ ।  
 ये वाऽव॑टेषु॒ शेर॑ते तेभ्य॑ स्स॒र्पेभ्यो॑ नमः॑ ॥ 21 (10)

### 1.11 पंचचोडाः

अ॒यं पु॒रो ह॒रि॒केश॑ स्सूर्य॑र॒श्मि-स्त॑स्य रथ॑गृ॒थ्सश्च॑ रथौ॑जाश्च॒ सेना॑नि  
 ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ज्जि॒कस्थ॑ला च कृ॒तस्थ॑ला चा॒प्सर॑सौ यातु॑ धा॒ना हे॒ती  
 र॒क्षां॑सि प्र॒हेति॑ ,

---

र॒यं दक्षि॑णा वि॒श्व क॑र्मा तस्य रथ स्व॒नश्च रथे॑-चि॒त्रश्च से॒नानि॑  
ग्रा॒म॒ण्यौ मे॒नका च॑ सह॒ज॒न्या चा॑ऽप्सर॒सौ द॒ङ्घ॒णवः॑ प॒शवो॑ हे॒तिः  
पौ॒रु॒षेयो॑ व॒धः प्र॑हेति ,

र॒यं प॒श्चाद् वि॒श्व-व्य॑चा स्तस्य रथ प्रो॒तश्चा॑-स॒मरथश्च॑ से॒नानि॑  
ग्रा॒म॒ण्यौ प्र॒म्लोच॑न्ती चा नु॒म्लोच॑न्ती-चा॑ऽप्सर॒सौ सर्पा॑ हे॒ति व्या॒घ्राः  
प्र॑हेति ,

र॒य मु॑त्तरा॒थ् सं यँ॑द्वसु॒स्तस्य॑ से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च से॒नानि॑ ग्रा॒म॒ण्यौ  
वि॒श्वाची॑च घृ॒ताची॑ चा-प्सर॒सा वा॒पो हे॒ति वा॒तः प्र॑हेति ,

र॒य-मु॒पर्य॑ वा॒ग्व-सु॒स्तस्य॑ ता॒क्ष्य-श्वा॑रि॒ष्ट-ने॑मिश्च से॒नानि॑ ग्रा॒म॒ण्या  
वु॒र्वशी॑ च पू॒र्वचि॑त्तिश्चा-प्सर॒सौ वि॒द्युद्धे॑तिर-व॒स्पू॒र्जन् प्र॑हेति ,  
स्ते॒भ्यो न॑मस्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वाँ  
ज॒म्भे द॑धामि ॥ 22 (11)

### 1.12 अप्रतिरथः

आ॒शुः शि॒शा॒नो वृ॒ष॒भो न यु॒ध्मो घ॒ना॒घनः॑ क्षो॒भ॒ण-श्र॒र्ष॒णी॒नां ।  
 सं॒क्र॒न्द॒नोऽनि॒मि॒ष ए॒क वी॒र॒श॒त॒ऽसे॒ना अ॒ज॒य॒त्सा-क॒मि॒न्द्रः॑ ।  
 सं॒क्र॒न्द॒ने॒ना नि॒मि॒षे॒ण जि॒ष्णु॒ना यु॒त्का॒रे॒ण दु॒श्च॒य॒व॒ने॒न धृ॒ष्णु॒ना ॥  
 तदि॒न्द्रे॒ण ज॒य॒त तथ् स॒ह॒ध्वं यु॒धो न॒र इ॒षु ह॒स्ते॒न वृ॒ष्णा ॥  
 स इ॒षु॒ह॒स्तैः स नि॒षंगि॒भिर्व॒शी स॒ऽस्र॒ष्टा स यु॒ध इ॒न्द्रो ग॒णे॒न ।  
 स॒ऽसृ॒ष्ट॒जि॒त् सो॒म॒पा बा॒हु श॒र्ध्यू॒र्ध्व ध॒न्वा प्र॒ति॒हि॒ताभि॒ र॒स्ता ॥  
 बृ॒ह॒स्प॒ते परि॒दी॒या र॒थे॒न र॒क्षो॒हा ऽमि॒त्रा॒ऽअ॒प बा॒ध॒मा॒नः ॥ 23

प्र॒भं॒ज॒न्त् से॒नाः प्र॒मृ॒णो यु॒धा ज॒य॒न्त॒स्मा॒क-मे॒ध॒य॒वि॒ता र॒था॒नां ।  
 गो॒त्र॒भि॒दं गो॒वि॒दं व॒ज्र॒बा॒हुं ज॒य॒न्त॒म॒ज्म प्र॒मृ॒णन्त॒-मो॒ज॒सा ।  
 इ॒म॒ऽस॒जा॒ता अ॒नु॒वी॒र-य॒ध्व मि॒न्द्र॒ऽस॒खा॒योऽनु॒ स॒ऽर॒भ॒ध्वं ।  
 ब॒ल॒वि॒ज्ञा॒यः-स्थ॒वि॒रः प्र॒वी॒र-स्स॒ह॒स्वा॒न् वा॒जी स॒ह॒मा॒न उ॒ग्रः ।  
 अ॒भि॒वी॒रो अ॒भि॒स॒त्वा स॒हो॒जा जै॒त्रमि॒न्द्र र॒थ॒मा॒ति॒ष्ठ गो॒वि॒त् ॥ 24

अ॒भि॒गो॒त्राणि॑ स॒ह॒सा॒ गा॒ह॒मा॒नोऽदा॒यो॒ वी॒र॒श्श॒त॒म॒न्यु॒रिन्द्रः॑ ।  
 दु॒श्च॒य॒व॒नः॑ पृ॒त॒ना॒षाड॑ यु॒ध्यो॑-स्माक॒ऽ से॒ना॒ अ॒व॒तु॒ प्र॒यु॒थ्सु॑ ।  
 इन्द्र॑ आ॒सां-ने॒ता बृ॒ह॒स्प॒ति॒ र्दक्षि॑णा॒ य॒ज्ञः॑ पु॒र ए॒तु सोमः॑ ।  
 दे॒व॒से॒ना॒ना-म॒भि॒भ॒ज्ज॒ती॒नां॑ ज॒य॒न्ती॒नां॑ म॒रु॒तो॒ य॒न्त्व॒ग्रे॑ ।  
 इन्द्र॑स्य वृ॒ष्णो॒ वरु॑णस्य रा॒ज्ञ आ॒दि॒त्या॒नां॑ म॒रु॒ता॒ऽ श॒र्द्ध उ॒ग्रं॑ ।  
 म॒हा॒म॒न॒सां॑ भु॒व॒न॒च्य॒वा॒नां॑ घोषो॒ दे॒वा॒नां॑ ज॒य॒ता॒ मु॒द॒स्थात्॑ ।  
 अ॒स्माक॑-मिन्द्र॑-स्स॒मृ॒तेषु॑ ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इष॑वस्ता ज॒य॒न्तु॑ ॥ 25

अ॒स्माकं॑ वी॒रा॒ उत्त॑रे भव॒न्त्व॒स्मा॒नु॒ दे॒वा॒ अ॒व॒ता॒ ह॒वेषु॑ ।  
 उ॒द्ध॒र्ष॒य म॒घ॒व॒न्ना-यु॒धा॒न्यु॒त्-स॒त्व॒नां॑ मा॒म॒का॒नां॑ म॒हा॒ऽसि॑ ।  
 उ॒द्धृ॒त्र॒ह॒न्-वा॒जि॒नां॑ वा॒जि॒ना॒न्यु॒द्र॒था॒नां॑ ज॒य॒ता॒मे॒तु॒ घोषः॑ ।  
 उ॒प॒प्रे॒त ज॒य॒ता॒ न॒रः॒स्थि॒रा॒ व॒स्स॒न्तु॑ बा॒ह॒वः॑ ।  
 इन्द्रो॑ वः श॒र्म य॒च्छ त्व॒ना-धृ॒ष्या॒ य॒था॒स॒थ॑ ।  
 अ॒व॒सृ॒ष्टा॒ प॒रा॒प॒त॒ श॒र॒व्ये॒ ब्र॒ह्म॒ स॒ऽशि॒ता॑ ॥ 26

ग॒च्छा॒मि॒त्रा॒न् प्र॒वि॒श॒ मै॒षां॑ क॒ञ्च॒नो॒च्छि॒षः॑ ।  
 म॒र्मा॒णि॒ ते॒ वर्म॑भिश्छादयामि सोम॑स्त्वा रा॒जा॒ ऽमृ॑ते॒ना॒भि-व॑स्तां ।

उ॒रोर्व॑री॒यो व॑रि॒वस्ते॑ अस्तु॒ जय॑न्तं॒ त्वाम॑नु॒ मद॑न्तु दे॒वाः ।

यत्र॑ बा॒णा-स्सं॑प॒तन्ति॑ कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इ॒व ।

इन्द्रो॑ न॒स्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ शर्म॑ यच्छतु ॥ 27 (12)

### 1.13 चमकं तृतीय अनुवाकः

शं॑ च मे॒ मय॑श्च मे॒ प्रियं॑ च मे॒ऽनु॑का॒मश्च॑ मे॒  
का॒मश्च॑ मे॒ सौम॑न॒सश्च॑ मे॒ भद्रं॑ च मे॒ श्रेय॑श्च मे॒  
व॒स्यश्च॑ मे॒ यश॑श्च मे॒ भग॑श्च मे॒ द्र॒विणं॑ च मे॒  
य॒न्ता च॑ मे॒ ध॒र्ता च॑ मे॒ क्षे॒मश्च॑ मे॒ धृ॒तिश्च॑ मे॒  
वि॒श्वं च॑ मे॒ मह॑श्च मे॒ (28)

सं॒वि॒च्च॑ मे॒ ज्ञा॒त्रं च॑ मे॒ सू॒श्च मे॒ प्र॒सू॒श्च मे॒ सी॒रं च॑ मे॒ ल॒यश्च॑ मे॒  
ऋ॒तं च॑ मे॒ऽमृ॑तं च मे॒ ऽय॒क्ष्मं च॑ मे॒ऽना॑म॒यच्च॑ मे॒  
जी॒वा॒तुश्च॑ मे॒ दी॒र्घा॒यु॒त्वं च॑ मे॒ऽन॑मि॒त्रं च॑ मे॒ऽभ॑यं च मे॒  
सु॒गं च॑ मे॒ श॒य॒नं च॑ मे॒ सू॒षा च॑ मे॒ सु॒दि॒नं च॑ मे॒ ॥ 29 (13)

### 1.14 विहव्यम्

म॒मा॒ग्ने॒ व॒र्चो॑ वि॒ह॒वे॒ष्वस्तु॑ व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नु॒वं पु॒षेम॑ ।  
म॒ह्यं न॒मन्तां॑ प्र॒दि॒श॒श्च॒त॒स्र स्त्व॒या-ऽद्व्य॑क्षेण॒ पृ॒त॒ना ज॒येम॑ ।  
म॒म दे॒वा वि॒ह॒वे स॒न्तु॒ सर्व॑ इ॒न्द्रा॒वन्तो॑ म॒रुतो॑ वि॒ष्णु॒र॒ग्निः ।  
म॒मा॒न्तरि॑क्ष॒ मुरु॑ गो॒प॒मस्तु॑ म॒ह्यं वा॒तः प॒वतां॑ का॒मे अ॒स्मिन् ।  
म॒यि दे॒वा द्र॒वि॒ण मा॒य॒जन्तां॑ म॒य्या शी॒रस्तु॑ म॒यि दे॒व॒हूतिः॑ ॥ 30

दै॒व्या हो॒तारा॑ व॒नि॒षन्त॑ पूर्वे॒ ऽरि॑ष्टा-स्स्याम॒ त॒नु॒वा सु॒वीराः॑ ।  
म॒ह्यं य॑जन्तु॒ म॒म या॒नि ह॒व्याऽऽकू॑ति॒ स्स॒त्या म॒न॒सो मे॑ अस्तु ।  
ए॒नो मा॒निगां॑ क॒त॒म॒च्च ना॒हं वि॒श्वे दे॒वा॒सो अ॒धि॒वोच॑ ता मे ।  
दे॒वी ष॒डु॒र्वी॒रु॒रुणः॑ कृ॒णोत॑ वि॒श्वे दे॒वा स॒ इ॒ह वी॒र॒य॒द्ध्वं ।  
मा॒हा॒स्म॒हि प्र॒ज॒या मा॒ त॒नू॒भि मा॒रि॒धाम॑ द्वि॒षते॑ सो॒म॒रा॒जन् ।  
अ॒ग्नि॒र्म॒न्युं प्र॒ति॒नु॒दन् पु॒रस्ता॑-द॒द॒ब्धो गो॒पाः परि॑पाहि॒ न॒स्त्वं ॥ 31

प्र॒त्य॒ञ्चो॑ यन्तु॒ नि॒गु॒तः पु॒न॒स्ते ऽमै॑षां॒ चि॒त्तं प्र॒बु॒धा वि॒ने॒शत् ।  
धा॒ता धा॒तृणां॑ भु॒व॒न॒स्य य॒स्पति॑ दे॒वꣳ स॒वि॒ता॒र॒म॒भि मा॒ति॒षाहं॑ ।  
इ॒मं य॑ज्ञ॒ म॒श्वि॒नो॒भा बृ॒ह॒स्पति॑ दे॒वाः पा॑न्तु॒ य॒ज॒मा॒नन् न्य॒र्थात् ।

उ॒रु॒व्य॒चा॒ नो॑ म॒हि॒ष इ॒श॒र्म॒य॒ꣳ स॒द॒स्मिन् ह॒वे पु॒रु॒हू॒तः पु॒रु॒क्षु ।  
स नः॑ प्र॒जा॒यै ह॒र्य॒श्च मृ॒ड॒ये॒न्द्र मा नो॑ री॒रि॒षो मा प॒रा॒दाः ॥ 32

ये न॑ स्स॒प॒त्ना अ॒प॒ते भ॒व॒न्त्वि॒न्द्रा-ग्नि॒भ्या म॒व बा॒धा॒म॒हे ता॒न् ।  
व॒स॒वो रु॒द्रा आ॒दि॒त्या उ॒परि॑ स्पर्शं॑ मो॒ग्रं-चे॒त्ता॒र॒म॒धि रा॒ज॒म॒क्र॒न् ।  
अ॒र्वा॒ञ्च मि॒न्द्र म॒मु॒तो ह॒वा॒म॒हे यो गो॒जि॒द्-ध॒न-जि॒द॒श्च-जि॒द्यः ।  
इ॒म॒न्नो य॒ज्ञं वि॒ह॒वे जु॒ष॒स्वा॒स्य कु॒र्मो ह॒रि॒वो मे॒दि॒नं त्वा ॥ 33 (14)

### 1.15 मृगारः

अ॒ग्ने र्म॒न्वे प्र॒थ॒म॒स्य प्र॒चे॒त॒सो॒यं पा॒ञ्च-ज॒न्यं ब॒हव॑ स्स॒मि॒न्धते॑ ॥  
वि॒श्व॒स्यां वि॒शि प्र॒वि॒वि॒शि॒वाꣳ स॒मी॒म॒हे स नो॑ मु॒ञ्च॒त्वꣳ ह॒सः ।  
य॒स्ये॒दं प्रा॒ण-त्रि॒मि॒षद् य॒दे॒ज॒ति य॒स्य जा॒तं ज॒न॒मा॒नं च॒ के॒वलं॑ ।  
स्तौ॒म्य॒ग्निं ना॒थि॒तो जो॒ह॒वी॒मि स नो॑ मु॒ञ्च॒त्वꣳ ह॒सः ।  
इ॒न्द्र॒स्य म॒न्ये प्र॒थ॒म॒स्य प्र॒चे॒त॒सो वृ॒त्र॒घ्नः स्तो॒मा उ॒प॒मा मु॒पा॒गुः ।  
यो दा॒शु॒षः सु॒कृ॒तो ह॒व॒मु॒प ग॒न्ता स नो॑ मु॒ञ्च॒त्वꣳ ह॒सः ॥ 34

य॒ स्संग्रामं॑ न॒यति॑ सँ॒व॒शी यु॒धे यः पु॒ष्टानि॑ स॒ञ्सृ॒जति॑ त्र॒याणि॑ ।  
 स्तौमीन्द्रं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि स नो मुञ्च॒त्वञ् ह॑सः ।  
 मन्वेवाँ॑ मि॒त्रा वरु॑णा तस्य॑ वि॒त्तञ् स॒त्यौज॑सा दृ॒हणा॑ यं नु॒देथै॑ ।  
 या रा॒जानञ् सर॑थं ँ॒याथ॑ उ॒ग्रा ता नो॑ मुञ्चत मा॒गसः॑ ।  
 यो वाञ् रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मिथु॒-श्चर॑न्त-  
 मुप॒याति॑ दू॒षय॑न् ॥ 35

स्तौमि॑ मि॒त्रा वरु॑णा नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो मुञ्चत मा॒गसः॑ ।  
 वा॒यो-स्सवि॒तु वि॒दथा॑नि मन्महे॒ यावा॑त्मन्-व॒द्विभृ॑तो यौ च र॒क्षतः॑ ।  
 यौ विश्व॑स्य परिभू॑ ब॒भूव॑तुस्तौ नो मुञ्चत मा॒गसः॑ ।  
 उप॒श्रेष्ठा॑न आ॒शिषो॑ दे॒वयो॑र्ध॒र्मे अ॒स्थिर॑न् ।  
 स्तौमि॑ वा॒युञ् स॒वितारं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो मुञ्चत मा॒गसः॑ ।  
 रथी॑तमौ रथी॒ना मह॑ ऊ॒तये॒ शुभ॑ङ्गमि॒ष्ठौ सु॒यमे॑-भि॒रश्वैः॑ ॥ 36

ययौ॑र्वान् दे॒वौ दे॒वेष्वा॑-नि॒शित॑ मोजस्तौ नो मुञ्चत मा॒गसः॑ ।  
 यद॑यातं वँह॒तुञ् सू॒र्याया॑-स्त्रि॒चक्रे॑ण स॒ञ् सद॑मिच्छ॒मानौ॑ ।  
 स्तौमि॑ दे॒वा व॒श्विनौ॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो मुञ्चत मा॒गसः॑ ।



म॒रुतां॑ म॒न्वे अ॒धि॒नो ब्रु॒वन्तु॑ प्रेमां॑ वा॒चं वि॒श्वा म॒वन्तु॑ वि॒श्वे ।  
 आ॒शून् हु॒वे सु॒यमा॑नू॒तये॑ ते नो॑ मुञ्च॒न्त्वे॒नसः॑ ।  
 ति॒ग्ममा॑यु॒धं वी॒डित॑ सह॒स्वद् दि॒व्यं श॒र्द्धः पृ॒तना॑सु जि॒ष्णु ॥ 37

स्तौमि॑ दे॒वान् म॒रुतो॑ ना॒थितो॑ जो॒हवीमि॑ ते नो॑ मुञ्च॒न्त्वे॒नसः॑ ।  
 दे॒वानां॑ म॒न्वे अ॒धि नो॑ ब्रु॒वन्तु॑ प्रेमां॑ वा॒चं वि॒श्वा म॒वन्तु॑ वि॒श्वे ।  
 आ॒शून् हु॒वे सु॒यमा॑नू॒तये॑ ते नो॑ मुञ्च॒न्त्वे॒नसः॑ ।  
 यदि॑दं मा॒भि॒शो॒चति॑ पौ॒रुषे॑येण॒ दैव्ये॑न ।  
 स्तौमि॑ वि॒श्वा॒न् दे॒वान् ना॒थितो॑ जो॒हवीमि॑ ते नो॑ मुञ्च॒न्त्वे॒नसः॑ ।

अ॒नु॒नो-ऽद्या॑नु॒मति॑र॒न्वि॒दनु॑ म॒ते त्वं वै॑श्वा॒नरो॑ न॒ ऊ॒त्या पृ॒ष्ठो दि॒वि । 38

ये अ॒प्र॒थेता॑ म॒मिते॑भि॒ रोजो॑भि॒ र्ये प्र॑ति॒ष्ठे अ॒भ॒वतां॑ व॒सूनां॑ ।  
 स्तौमि॑ द्या॒वा पृ॒थि॒वी ना॒थितो॑ जो॒हवीमि॑ ते नो॑ मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ।  
 उ॒र्वी रो॑द॒सी व॑रि॒वः कृ॒णोतं॑ क्षे॒त्रस्य॑ प॒त्नी अ॒धि॒नो ब्रू॑यातं ।  
 स्तौमि॑ द्या॒वा पृ॒थि॒वी ना॒थितो॑ जो॒हवीमि॑ ते नो॑ मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ।  
 यत्ते॑ व॒यं पु॒रुष॑त्राय॒ वि॒ष्ठा वि॒द्वा स॒श्च कृ॒मा क॒च्य ना॑गः ॥ 39

कृ॒धी॒ स्व॒स्मा॒ अ॒दि॒ते॒र॒ना॒गा॒ व्ये॒ना॒सि॒ शि॒श्र॒थो॒ वि॒ष्व॒ग॒ग्ने॒ ।  
य॒था॒ ह॒ तद् व॒स॒वो॒ गौ॒र्यं॒ चि॒त् प॒दि॒षि॒ता म॒मु॒ञ्च॒ता य॒ज॒त्राः॒ ।  
ए॒वा त्व॒म॒स्मत् प्र॒मु॒ञ्चा॒ व्य॒हः॒ प्रा॒ता॒र्य॒ग्ने प्र॒त॒रा॒न्न आ॒युः॒ ॥ 40 (15)

### 1.16 सर्पहिती मन्त्राः

स॒मी॒ची॒ ना॒मा॒सि॒ प्रा॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ ऽग्नि॒र॒धि॒प॒ति॒ र॒सि॒तो॒ र॒क्षि॒ता  
य॒श्चा॒धि॒प॒ति॒ र्य॒श्च॒ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ न॒म॒स्तौ॒ नो॒ मृ॒ड॒य॒तां  
ते॒ यं द्वि॒ष्मो॒ य॒श्च॒ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वां॒ जं॒भे॒ द॒धा॒म्यो॒-  
-ज॒स्वि॒नी॒ ना॒मा॒सि॒ दक्षि॒णा॒ दि॒क्त॒स्या॒स्त इन्द्रो॒ऽधि॒प॒तिः॒ पृ॒दा॒कुः॒ ,  
प्रा॒ची॒ ना॒मा॒सि॒ प्र॒ती॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ सो॒मो॒ऽधि॒प॒ति॒ स्स्व॒जो॒ ,  
ऽव॒स्था॒वा॒ ना॒मा॒-स्यु॒दी॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ वरु॒णो॒ऽधि॒प॒ति॒-स्ति॒र॒श्च॒ रा॒जि॒,  
-र॒धि॒प॒त्नी॒ ना॒मा॒सि॒ बृ॒हती॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ बृ॒ह॒स्प॒ति॒-र॒धि॒प॒ति॒ शि॒श्र॒त्रो॒,  
व॒शि॒नी॒ ना॒मा॒सी॒ यं दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ य॒मो॒ऽधि॒प॒तिः॒ क॒ल्मा॒ष॒ ग्री॒वो॒,  
र॒क्षि॒ता॒ य॒श्चा॒धि॒प॒ति॒ र्य॒श्च॒ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ न॒म॒स्तौ॒ नो॒ मृ॒ड॒य॒तां  
ते॒ यं द्वि॒ष्मो॒ य॒श्च॒ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वां॒ जं॒भे॒ द॒धा॒मि ॥ 41 (16)

### 1.17 गन्धर्वाहुतीः

हे॒तयो॒ नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॒ इष॑व॒ स्सल॑लो,  
 नि॒लिं॒पा नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑व॒ स्सग॑रो,  
 वज्रि॑णो॒ नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वः प॒श्चाद्-गृ॒हा स्स्व॑प्नो॒ व इष॑वो ग॒ह्वरो॑,  
 ऽव॑स्थावा॒नो नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒व उत्त॑राद् गृ॒हा आ॒पो व॒ इष॑व॒ स्समु॑द्रो-  
 ऽधि॑पतयो॒ नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒व उ॒परि॑ गृ॒हा वर्ष॑ ँ॒व इष॑वो॒ ऽव॑स्वान्,  
 क्र॒व्या नाम॑स्थ॒ पार्त्वि॑वा-स्तेषां॑ ँ॒व इ॒ह गृ॒हा अ॒न्नं ँ॒व इष॑वो नि॒मिषो॑,  
 वा॒त नामं॑ तेभ्यो॒ वो न॑म॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं द्वि॑ष्मो॒ यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑  
 तं ँ॒वो ज॑म्भे॒ दधा॑मि ॥ 42 (17)

### 1.18 अज्यानि मन्त्राः

श॒तायु॑धाय॒ शत॑वी॒र्याय॒ शतो॑तये॒ ऽभि॑मातिषाहे॑ ।  
 श॒तं ँ॒यो न॑ श॒शर॑दो॒ अजी॑ता-नि॒न्द्रो ने॑ष॒दति॑ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा ।  
 ये च॒त्वारः॑ प॒थयो॑ दे॒वयाना॑ अ॒न्तरा॑ द्यावा॒ पृथि॑वी वि॒यन्ति॑ ।  
 तेषां॑ ँ॒यो अ॒ज्यानि॑- म॒जीति॑-मा॒वहा॑त्तस्मै॒ नो दे॒वाः परि॑दत्तेह॒ सर्वे॑ ।  
 ग्री॒ष्मो हे॑म॒न्त उ॒त नो॑ व॒सन्त॑ श॒शर॑द् वर्षा॒ स्सुवि॑तन्नो॒ अस्तु॑ ।

तेषा॑-मृ॒तूना॑ꣳ श॒त शार॑दाना-न्नि॒वात॑ ए॒षाम॑भये स्याम ।  
 इ॒दुव॑त्सराय॑ परि॒वत्स॑राय॑ सं॒वँत्स॑राय॑ कृ॒णुता॑ बृ॒हन्न॑मः ।  
 तेषां॑ व॒यꣳ सु॒मतौ॑ य॒ज्ञिया॑नां ज्यो॒गजी॑ता अ॒हता॑ स्स्याम ।  
 भ॒द्रान्नः॑ श्रेय॒ स्सम॑नैष्ट दे॒वा स्त्वया॑ऽव॒सेन॑ सम॒शी म॑हित्वा ।  
 स॒नोम॑यो भूः पि॒तो आ॑वि॒शस्व॑ श॒न्तोका॑य त॒नुवे॑ स्यो॒नः ॥ 43 (18)

भू॒तं भ॑व्यं भ॒विष्य॑द् व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नम॑ ऋ॒ख् साम॑-य॒जु र्व॑षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नमो॑ गा॒यत्री॑ त्रि॒ष्टुप् ज॑गती व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नमः॑ पृ॒थिव्य॑न्तरि॒क्षं द्यौ र्व॑षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नमो॑ ऽग्नि॒र्वायु॑-स्सू॒र्यो व॑षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नमः॑ प्रा॒णो-व्या॒नो-ऽपा॒नो व॑षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नमो॑ऽन्नं कृ॒षि र्वृ॑ष्टि र्व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नमः॑ पि॒ता पु॒त्रः पौ॒त्रो व॑षट् थ्स्वाहा॑ ,  
 नमो॑ भू॒र्भुव॑स्सु॒व र्व॑षट् थ्स्वाहा॑ नमः॑ ॥ 44 (19)

### 1.19 अथर्वशीर्ष

इन्द्रो॑ दधी॒चो अस्त॑भिः । वृ॒त्राण्य॑ प्र॒तिष्कु॑तः । ज॒घान॑ न॒वती॑र्न॒व ।  
 इ॒च्छन्न॑-श्व॒स्य यच्छि॑रः । पर्व॑तेष्व-प॒श्रितं॑ । तद्वि॑दच्छ॒र्यणा॑वति ।  
 अ॒द्राह॑ गो॒रम॑न्वत । नाम॒ त्वष्टु॑र-पी॒च्यं ॥ इ॒त्था च॒न्द्रम॑सो गृ॒हे ।  
 इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हत् ॥ 45

इन्द्र॑ म॒र्केभि॑ र॒र्किणः॑ । इन्द्रं॑ वा॒णीर॑नूषत ।  
 इन्द्र॑ इ॒द्धर्यो॑ स्स॒चा ॥ सं मि॑श्ल॒ आव॑चो॒ युजा॑ ।  
 इन्द्रो॑ व॒ज्री हि॑र॒ण्ययः॑ । इन्द्रो॑ दी॒र्घाय॑ चक्ष॒से ।  
 आ॒सूर्य॑ꣳ रो॒हय॑द् दि॒वि । वि॒गोभि॑र॒द्रि मै॑रयत् ।  
 इन्द्र॑ वा॒जेषु॑ नो॒ अव॑ । स॒हस्र॑ प्र॒धने॑षु च ॥ 46

उग्र॑ उ॒ग्राभि॑-रू॒तिभिः॑ । तमिन्द्रं॑ वा॒ जया॑मसि ।  
 म॒हे वृ॒त्राय॑ ह॒न्तवे॑ । स वृ॒षा वृ॒षभो॑-भु॒वत् ।  
 इन्द्र॑ स्स॒दा म॑ने कृ॒तः । ओजि॑ष्ठ॒ स्सब॑ले॒ हितः॑ ।

---

द्यु॒म्नी॒ श्लो॒की॒ स॒ सौ॒म्यः॑ । गि॒रा॒ वज्रो॑ न संभृतः ।  
स॒बलो॑ अ॒नप॑च्युतः । व॒वक्षु॑ रु॒ग्नो अस्तृ॑तः ॥ 47 (20)

### 1.20 प्रत्यंगिरसः

चक्षु॑षो हे॒ते॒ मन॑सो हे॒ते॒ । वाचो॑ हे॒ते॒ ब्रह्म॑णो हे॒ते॒ ।  
यो॒माऽघा॑युरभि॒-दा॑सति । तम॑ग्ने मे॒न्याऽमे॑निं कृ॒णु॑ ।  
यो॒मा चक्षु॑षा यो॒ मन॑सा । यो वा॒चा ब्रह्म॑णाऽघा॒यु-रभि॑दासति ।  
तया॑ऽग्ने त्वं मे॒न्या । अ॒मुम॑ मे॒निं कृ॑णु ।  
यत् किञ्चा॒सौ मन॑सा यच्च॑ वा॒चा ।  
य॒ज्ञै र्जु॑होति॒ यजु॑षा ह॒विर्भिः॑ ॥ 48

तन् मृ॒त्यु नि॒ऋत्या॑ संवि॑दानः । पु॒रा दि॒ष्टा दा॑हुती रस्यहन्तु ।  
या॒तु धा॒ना नि॒ऋति॑ रा॒दुरक्षः॑ । ते अ॒स्य॒घ्नं त्वनृ॑तेन स॒त्यं ।  
इ॒न्द्रेषि॑ता आ॒ज्यम॑स्य मथ॒नन्तु॑ । मात॑थ् स॒मृद्धि॑ यद॒सौ क॒रोति॑ ।  
ह॒न्मि॑तेऽहं कृ॒तः ह॒विः । यो मे॑ घो॒रम॑ची कृ॒तः ।  
अपाञ्चौ॑ त उ॒भौ बा॒हू । अप॑नह्याम्यास्यं ॥ 49

अप॑न॒ह्यामि॑ते बा॒हू । अप॑ न॒ह्याम्या॑स्यं ॥  
 अ॒ग्ने दे॒वस्य॑ ब्र॒ह्मणा॑ । सर्वं॑ ते ऽवधि॑ष्ड् कृ॒तं ।  
 पु॒राऽमु॑ष्य वषट् का॒रात् । य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ नस्कृ॒धि ।  
 स्वि॑ष्ट-म॒स्माकं॑ भूयात् । माऽस्मा॑न् प्राप॒न्नरा॑तयः ।  
 अ॒न्तिदू॑रे स॒तो अ॒ग्ने । भ्रातृ॑व्यस्या भि॒दास॑तः ।  
 वषट् का॒रेण॑ वज्र॑ण । कृ॒त्याँ ह॑न्मि कृ॒ताम॑हं ।  
 यो मा न॑क्तं दि॒वा सा॒यं । प्रा॒त-श्चा॑हो नि॒पीय॑ति ।  
 अ॒द्या-तमि॑न्द्र वज्र॑ण । भ्रातृ॑व्यं पा॒दयाम॑सि ॥ 50 (21)

प्रा॒णो र॑क्षति वि॒श्वमे॑जत् । इ॒र्यो भू॒त्वा बहु॑धा ब॒हूनि॑ ।  
 स इ॒थ् सर्वं॑ व्या॒नशे॑ । यो दे॒वो दे॒वेषु॑ वि॒भूर॑न्तः ।  
 आवृ॑दू॒दात् क्षे॒त्रिय॑ध्व॒गद् वृ॑षा ॥ तमि॑त् प्रा॒णं म॒नसो॑प शि॒क्षत॑ ।  
 अ॒ग्रं दे॒वाना॑-मि॒दम॑त्तु नो ह॒विः । म॒नस॑श्चि-त्ते॒दं ।  
 भू॒तं भ॑व्यं च गु॒प्यते॑ । तद्धि॑ दे॒वेष्व॑-ग्रि॒यं ॥ 51

आ॒न ए॒तु पु॒रश्च॒रं । स॒ह दे॒वै-रि॒मं ह॒वं ।  
मनः॑ श्रेय॑सि श्रेय॑सि । क॒र्मन् य॒ज्ञप॑तिं द॒धत् ।  
जु॒षतां॑ मे वा॒गिदं॑ ह॒विः । वि॒राड् दे॒वी पु॒रोहि॑ता ।  
ह॒व्यवा॑डन-पा॒यिनी॑ । यया॑ रू॒पाणि॑ बहु॒धा वद॑न्ति ।  
पे॒शांसि॑ दे॒वाः प॒रमे॑ ज॒नित्रे॑ । सा नो॑ वि॒राडन॑प स्फु॒रन्ती ॥ 52

वाग्दे॒वी जु॒षता॑ मि॒दं ह॒विः । चक्षु॑ दे॒वानां॑ ज्योति॑र॒मृते॑ न्य॒क्तं ।  
अ॒स्य वि॒ज्ञाना॑य बहु॒धा नि॒धीय॑ते । तस्य॑ सु॒म्न-म॑शीमहि ।  
मा नो॑ हा॒सीद् वि॒चक्ष॑णं । आ॒युरि॒न्नः प्र॑तीर्य॒तां ।  
अ॒नन्धा-श्चक्षु॑षा व॒यं । जी॒वा ज्योति॑-र॒शीमहि॑ ।  
सु॒व ज्योति॑-रु॒तामृ॑तं । श्रोत्रे॑ण भ॒द्र मु॒त-शृ॑ण्वन्ति स॒त्यं ।  
श्रोत्रे॑ण वाचं॑ बहु॒धो-द्य॑मानां । श्रोत्रे॑ण मो॒दश्च॑ मह॒श्च श्रू॑यते ।  
श्रोत्रे॑ण सर्वा॑ दि॒श आ॑शृ॒णोमि॑ । येन॑ प्रा॒च्या उ॒त दक्षि॑णा ।  
प्र॒तीच्यै॑ दि॒शः शृ॑ण्वन्त्यु॒त्तरा॑त् । तदिच्छ्रोत्रं॑ बहु॒धोद्य॑मानं ।  
अ॒रान्न ने॒मिः प॒रिस॑र्वं ब॒भूव ॥ 53 (22)



सि॒॒हे॒ व्या॒घ्र उ॒त या॒ पृ॒दा॒कौ । त्वि॒षि-र॒ग्नौ ब्रा॒ह्म॒णे सू॒र्ये॒या ॥  
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा संवि॒दाना॑ ।  
 या रा॒ज॒न्ये दु॒न्दु-भा॒वाय॑तायां । अ॒श्वस्य॑ क्र॒द्वे पु॒रुष॑स्य मा॒यौ ।  
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा संवि॒दाना॑ ।  
 या ह॒स्ति॒नि द्वी॒पि॒नि या॒ हि॒रण्ये॑ । त्वि॒षि-र॒श्वेषु॑ पु॒रुषेषु॑ गो॒षु ॥ 54

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा संवि॒दाना॑ ।  
 रथे॑ अ॒क्षेषु॑ वृ॒षभ॑स्य वा॒जे । वा॒ते प॒र्जन्ये॑ व॒रुण॑स्य शु॒ष्मे ।  
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा संवि॒दाना॑ ।  
 रा॒डसि॑ वि॒राड॑सि । स॒म्रा॒डसि॑ स्व॒राड॑सि ।  
 इन्द्रा॑य त्वा ते॒जस्व॑ते ते॒जस्व॑न्तः श्री॒णामि॑ ।  
 इन्द्रा॑य त्वौ॒जस्व॑त ओ॒जस्व॑न्तः श्री॒णामि॑ ॥ 55

इन्द्रा॑य त्वा प॒यस्व॑ते प॒यस्व॑न्तः श्री॒णामि॑ ।  
 इन्द्रा॑य त्वाऽऽयु॒ष्म॒त आयु॑ष्मन्तः श्री॒णामि॑ ।  
 तेजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्र॒यच्छा॑मि । ते॒जस्व॑दस्तु मे॒ मुखं॑ ॥

---

तेज॑स्व॒च्छिरो॑ अस्तु॒ मे । तेज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् ।  
तेज॑सा सं पि॒पृ॒ग्धि॒मा । ओजो॑ऽसि । तत्ते॒ प्रय॑च्छामि ॥ 56

ओज॑स्वदस्तु॒ मे मुखं॑ ॥ ओज॑स्व॒च्छिरो॑ अस्तु॒ मे ।  
ओज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । ओज॑सा सं॒पि॒पृ॒ग्धि॒मा । पयो॑ऽसि ।  
तत्ते॒ प्रय॑च्छामि । पय॑स्वदस्तु॒ मे मुखं॑ ॥ पय॑स्व॒च्छिरो॑ अस्तु॒ मे ।  
पय॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । पय॑सा सं॒पि॒पृ॒ग्धि॒मा ॥ 57

आयु॑रसि । तत्ते॒ प्रय॑च्छामि । आयु॑ष्मदस्तु॒ मे मुखं॑ ॥  
आयु॑ष्म॒च्छिरो॑ अस्तु॒ मे । आयु॑ष्मान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् ।  
आयु॑षा सं॒पि॒पृ॒ग्धि॒मा । इ॒म म॑ग्न आयु॑षे वर्च॑से कृ॒धि ।  
प्रि॒यꣳ रे॒तो वरु॑ण सोम राजन् । मा ते वा॑स्मा अदि॒ते शर्म॑ यच्छ ।  
विश्वे॑ दे॒वा जर॑दष्टि॒ र्यथा॑ऽसत् ॥ 58

आयु॑रसि वि॒श्वायु॑रसि । स॒र्वायु॑रसि स॒र्वमायु॑रसि ।  
यतो॒ वातो॑ मनो॑जवाः ।  
यतः॑ क्षर॑न्ति सिन्ध॑वः । तासां॑ त्वा स॒र्वासाꣳ रु॒चा ।  
अ॒भिषि॑ञ्चामि वर्च॑सा । स॒मु॒द्र इ॒वासि॑ ग॒ह्वना॑ ॥

सोम॑ इ॒वा॒स्य॒दा॒भ्यः॑ । अ॒ग्निरि॑व वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् ।

सूर्य॑ इ॒व ज्योति॑षा वि॒भूः ॥ 59

अपां॑ ँ॒यो द्र॒वणे॑ र॒सः । तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय ।

तेज॑से ब्र॒ह्मव॑र्चसाय गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ ँ॒य ऊ॒र्मो र॒सः ।

तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय । ओज॑से वी॒र्याय॑ गृ॒ह्णामि॑ ।

अपां॑ ँ॒यो म॒द्ध्यतो॑ र॒सः । तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय ।

पुष्टे॑ प्र॒जन॑नाय गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ ँ॒यो य॒ज्ञियो॑ र॒सः ।

तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय । आयु॑षे दी॒र्घायु॑त्वाय गृ॒ह्णामि॑ ॥ 60 (23)

### 1.21 अन्न सूक्तं

अ॒हम॑स्मि प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑ । पूर्वं॑ दे॒वेभ्यो॑ अ॒मृत॑स्य नाभिः ।

यो मा॑ द॒दाति॑ स इ॒ देव॑ मा वाः । अ॒हम॑न्न म॒न्न म॑दन्तम॒ग्निः ।

पूर्व॑-म॒ग्नेरपि॑ द॒हत्य॑न्नं । य॒त्तौ हा॑साते अ॒हमु॑त्तरेषु ।

व्या॒त्तम॑स्य प॒शव॑-स्सु॒जंभं॑ । प॒श्यन्ति॑ धी॒राः प्र॑चरन्ति पा॒काः ।

ज॒हाम्य॑न्यं न ज॒हाम्य॑न्यं । अ॒हम॑न्नं व॒शमि॑च्चरामि ॥ 61

स॒मा॒न॒म॒र्थं॑ प॒र्ये॒मि भुं॑जत् । को मा म॒न्नं म॒नु॒ष्यो द॑येत ।  
 प॒रा॒के अ॒न्नं नि॒हितं॑ ल्लो॒क ए॒तत् । वि॒श्वे दे॒वैः पि॒तृ॒भिर्गु॒प्तम॑न्नं ।  
 यद॒द्यते॑ लु॒प्यते॑ यत् प॒रो॒प्यते॑ । श॒त-त॒मी॒सा त॒नूर्मे॑ ब॒भूव॑ ।  
 म॒हान्तौ॑ च॒रू स॒कृद् दु॒ग्धेन॑ प॒प्रौ ।  
 दि॒वञ्च॑ पृ॒श्नि पृ॒थि॒वीं च॑ सा॒कं ।  
 तथ्सं-पि॒बन्तो॑ न॒मि॒नन्ति॑ वे॒धसः॑ । नैत॒द्भूयो॑ भ॒वति॑ नो क॒नीयः॑ ॥ 62

अ॒न्नं प्रा॒णम॑न्न म॒पान-मा॑हुः । अ॒न्नं मृ॒त्युं तमु॑ जी॒वातु॑ माहुः ।  
 अ॒न्नं ब्र॒ह्माणो॑ ज॒रसं॑ व॒दन्ति॑ । अ॒न्नमा॑हुः प्र॒जन॑नं प्र॒जानां॑ ।  
 मो॒घ-म॑न्नं वि॒न्दते॑ अ॒प्रचे॑ताः । स॒त्यं ब्र॑वीमि व॒ध इ॒थ्स तस्य॑ ।  
 ना॒र्य॒मणं॑ पु॒ष्यति॑ नो स॒खायं॑ । के॒वला॑घो भ॒वति॑ के॒वला॑दी ।  
 अ॒हं मे॒घ स्स्त॑नयन् वर्ष॒न्नस्मि॑ । मा॒मद॑न्त्य-ह॒मद्म्य॑न्यान् ॥ 63  
 अ॒हं सद॑मृ॒तो भ॑वामि । म॒दादि॑त्या अ॒धि स॒र्वे त॑पन्ति ।

### 1.22 वा॒ख् सू॒क्तं

दे॒वीं वा॒चम॑ ज॒नय॑न्त यद् वा॒ग्वद॑न्ति । 64

अ॒नन्ता॑-म॒न्ता॒दधि॑ नि॒र्मितां॑ म॒हीं । यस्यां॑ दे॒वा अ॑दधु॒र्भोज॑नानि ।

एका॑क्ष॒रां द्वि॒पदा॑ ऽ षट्प॑दाञ्च । वाचं॑ दे॒वा उप॑जीवन्ति॒ विश्वे॑ ॥  
 वाचं॑ दे॒वा उप॑जीवन्ति॒ विश्वे॑ ॥ वाचं॑ गन्ध॒र्वाः प॒शवो॑ म॒नुष्याः॑ ॥  
 वा॒चीमा॑ वि॒श्वा भु॑व॒ना-न्य॑र्पिता । सा नो॑ ह॒वं जु॑षता-मिन्द्र॑ पत्नी ।  
 वा॒गक्ष॑रं प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑ । वेदा॑नां मा॒ता-ऽमृत॑स्य॒ नाभिः॑ ॥ 65

सा नो॑ जुषा॒णोप॑ य॒ज्ञ मा॑गात् । अ॒वन्ती॑ दे॒वी सु॒हवा॑ मे अस्तु ।  
 या मृ॑षयो मन्त्र॒ कृतो॑ मनी॒षिणः॑ । अ॒न्वैच्छन्॑ दे॒वा-स्त॑पसा॒ श्रमे॑ण ।  
 तां दे॒वीं वा॑च॒ ह॒विषा॑ यजामहे । सा नो॑ दधातु सु॒कृत॑स्य॒ लोके॑ ।  
 च॒त्वारि॑ वाक् परि॒मिता॑ प॒दानि॑ । तानि॑ वि॒दु ब्रा॑ह्म॒णा ये मनी॑षिणः ।  
 गुहा॑ त्रीणि॒ निहि॑ता॒ नेङ्ग॑यन्ति । तुरी॑यं वा॒चो म॒नुष्या॑ वदन्ति ॥ 66

### 1.23 श्रद्धा सूक्तं

श्रद्ध॑या॒ऽग्नि॑ स्समि॒ध्यते॑ । श्रद्ध॑या॒ विन्द॑ते ह॒विः ।  
 श्रद्धां॑ भ॒गस्य॑ मूर्ध॒नि ।  
 वच॑सा वे॒दया॑मसि । प्रि॒य ऽ श्रद्धे॑ द॒दतः॑ । प्रि॒य ऽ श्रद्धे॑ दि॒दास॑तः ।  
 प्रि॒यं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । इ॒दं म॑ उ॒दितं॑ कृ॒धि ।

---

यथा दे॒वा असु॑रेषु । श्रद्धा मु॒ग्रेषु चक्रि॑रे ॥ 67

ए॒वं भो॒जेषु यज्व॑सु । अ॒स्माक॑-मु॒दितं कृ॑धि ।  
श्रद्धां दे॒वा यज॑मानाः । वा॒यु-गो॒पा उपा॑सते ।  
श्रद्धाँ हृ॒दय्य॑या-ऽऽकू॒त्या । श्रद्ध॑या हू॒यते ह॒विः ।  
श्रद्धां प्रा॒त ह॑वामहे । श्रद्धां म॒द्ध्यन्दि॑नं परि ।  
श्रद्धाँ सूर्य॑स्य नि॒मृचि॑ । श्रद्धे श्रद्धा॑पये ह॒मा ॥ 68

श्रद्धा दे॒वान-धि॑वस्ते । श्रद्धा वि॒श्व मि॒दं जग॑त् ।  
श्रद्धां का॒मस्य॑ मा॒तरं॑ । ह॒विषा॑ वर्द्ध॒याम॑सि ।

### 1.24 ब्रह्म सूक्तं

ब्रह्म॑ज॒ज्ञानं॑ प्रथ॒मं पु॒रस्ता॑त् । वि॒सी॒मत-स्सु॑रुचो वे॒न आ॑वः ।  
स बु॒द्धि॒नया॑ उ॒पमा॑ अ॒स्य वि॒ष्टाः । स॒तश्च॑ यो॒नि-म॑स॒तश्च॑ वि॒वः ॥  
पि॒ता-वि॒राजा॑ मृष॒भो-र॑यीणां । अ॒न्तरि॑क्षं वि॒श्वरू॑प आ॒वि॒वेश॑ ॥ 69

तम॑कै॒रभ्य॑र्चन्ति व॒थ्सं॑ । ब्रह्म॑ स॒न्तं ब्रह्म॑णा वर्द्ध॒यन्तः॑ ॥  
ब्रह्म॑ दे॒वान॑ज॒नय॑त् । ब्रह्म॑ वि॒श्वमि॒दं जग॑त् ॥

ब्रह्म॑णः क्ष॒त्रं नि॒र्मि॑तं । ब्रह्म॑ ब्राह्म॒ण आ॒त्मना॑ ॥  
 अ॒न्तर॑स्मि-न्नि॒मे लो॒काः । अ॒न्त वि॒श्वमि॒दं जग॑त् ।  
 ब्रह्मै॒व भू॒तानां॑ ज्येष्ठं॑ । तेन॑ कोऽ॒र्हति॑ स्प॒र्द्धितु॑ ॥ 70

ब्रह्मं॑ दे॒वा-स्त्रय॑स्त्रि॒ंशत् । ब्रह्म॑-न्निन्द्र॒ प्रजा॑पती ।  
 ब्रह्म॑न् ह॒विश्वा॑ भू॒तानि॑ । ना॒वी वा॒न्त-स्स॒माहि॑ता ॥  
 चत॑स्र आ॒शाः प्र॑चरन्त्व-॒ग्नयः॑ । इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञन्न॑यतु प्र॒जान॑न् ।  
 घृ॒तं पि॒न्वन्न॑ ज॒रं सु॒वीरं॑ । ब्रह्म॑ स॒मिद् भव॑त्याहु॒तीनां॑ ॥

### 1.25 गो सूक्तं

आगा॑वो अ॒ग्नन्नु॑त भ॒द्र-म॑क्रन् । सी॒दन्तु॑ गो॒ष्ठे-रण॑यन्त्व॒स्मे ॥ 71

प्र॒जाव॑तीः पु॒रु रू॒पा इ॒ह स्युः॑ । इन्द्रा॑य पू॒र्वी रु॒षसो॑ दु॒हानाः॑ ।  
 इन्द्रो॑ यज्व॒ने पृ॑णते च शि॒क्षति॑ । उपे॒द्ददा॑ति न स्वं मु॒षाय॑ति ।  
 भूयो॑ भूयो र॒यिमि॑दस्य व॒र्द्धय॑न् । अभि॑न्ने खि॒ल्ले नि॑दधाति दे॒वयु॑म् ।  
 न ता॑ न॒शन्ति॑ न ता॑ अ॒र्वा ॥ 72

गा॒वो भ॒गो गा॒व इन्द्रो॑ मे॒ अ॒च्छात् । गा॒व स्सो॒मस्य॑ प्र॒थम॑स्य॒ भक्षः॑ ।  
इ॒मा या गा॒व-स्स॒जना॑स इन्द्रः॑ । इ॒च्छामी॑-बृ॒दा मन॑सा-चि॒दिन्द्रं॑ ॥  
यू॒यं गा॒वो मे॒दय॑था कृ॒शज्जि॑त् ।  
अ॒श्ली॒लं चि॑त् कृ॒णु॒था सु॒प्रती॑कं ॥ 73

भ॒द्रं गृ॒हं कृ॒णु॒थ भ॒द्र वा॑चः । बृ॒हद्वो॑ वय॒ उच्य॑ते स॒भासु॑ ।  
प्र॒जाव॑ती स्सू॒यव॑स-रि॒शन्तीः॑ ॥ शु॒द्धा अ॒प स्सु॑प्रपा॒णे पि॑बन्तीः ।  
मा॒व स्ते॒न ई॒शत॑ माघ॒शसः॑ । परि॒वो हे॒ती रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्यात् ।  
उ॒पेद॑-मु॒प-प॑र्चनं । आ॒सु गो॒षूप॑ पृ॒च्यतां॑ । उ॒प॒र्षभ॑स्य॒ रेत॑सि ।  
उ॒पेन्द्र॑ तव॒ वी॒र्ये॑ ॥ 74 (24)

### 1.26 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं

ता सूर्या॑ चन्द्र॒मसा॑ वि॒श्व-भृ॑त्तमा॒ मह॑त् । ते॒जो व॑सु॒मद्रा॑जतो दि॒वि ।  
सा॒मा॒त्मा॒ना च॑रत॒ स्साम॑-चा॒रिणा॑ ॥ ययौ॑र्व्र॒तं न॑ममे जा॒तु दे॒वयोः॑ ।  
उ॒भाव॑न्तौ परि॒यात॑ अ॒म्या । दि॒वो न र॑श्मी॒ स्तनु॑तो-व्य॒र्णवे॑ ।  
उ॒भा भु॑वन्ती॒ भुव॑ना क॒विक्र॑तू । सूर्या॑ न च॒न्द्रा च॑रतो ह॒ताम॑ती ।  
प॒तीद्यु॑मद् वि॒श्व-वि॒दा उ॒भा दि॒वः ।



सूर्या॑ उ॒भा च॒न्द्रम॑सा वि॒चक्ष॑णा ॥ 75

वि॒श्ववा॑रा वरि॒वो भा॑ वरे॒ण्या । ता नो॑ऽवतं॑ म॒तिम॑न्ता म॒हि॒व्र॒ता ।  
 वि॒श्व व॑परी प्र॒तर॑णा तर॒न्ता । सु॒व॒र्वि॒दा दृ॒शये॑ भूरि॑ रश्मी ।  
 सूर्या॑ हि च॒न्द्रा व॑सु॒त्वेष॑-दर्श॒ता । म॒न॒स्वि॒नो ऽभानु॑च॒रतो॑नु-संदि॒वं ।  
 अ॒स्य श्र॑वो न॒द्य स्स॑प्त बिभ्र॒ति । द्या॒वा क्षा॑मा पृथि॒वी दर्श॑तं व॒पुः ।  
 अ॒स्मे सूर्या॑ च॒न्द्रम॑सा-ऽभि॒चक्षे॑ ।  
 श्र॒द्धेक॑-मि॒न्द्र च॑रतो वि॒चर्तु॑रं ॥ 76

पूर्वा॑परं च॒रतो॑ मा॒य यै॒तौ । शि॒शू क्री॑डन्तौ परि॒यातो॑ अध्व॒रं ।  
 वि॒श्वान्य॑न्यो भु॒वना॑ ऽभि॒चष्टे॑ । ऋ॒तून॑न्यो वि॒दध॑ज्जायते पुनः ।  
 हिर॑ण्यव॒र्णाः शु॒चयः॑ पा॒वका॑ या॒सां राजा॑ ।  
 या॒सां दे॒वा रि॒शवे॑न॒ मा चक्षु॑षा पश्य॒त ।  
 आपो॑ भ॒द्रा आ॑दि॒त्यस्या॑मि । 77

## 1.27 नासदासीय सूक्तं

नास॑दासी॒न्नो सदा॑सी॒त्तदानीं॑ । नासी॒द्रजो॒ नो व्यो॑मा-परो॒यत् ।

किमा॑ वरी॒वः कुह॑कस्य शर्मन् ।

अ॒भः किमासी॒द्-गहनं॑ गभी॒रं ॥ 78

न मृ॒त्यु-रमृ॒तं तर्हि॑ न । रात्रि॒या अ॒ह आसी॑त् प्र॒केतः॑ ।

आनी॑द वा॒तः स्व॒धया॒ तदेकं॑ । तस्मा॑द्धान्यन् न परः किं॒चनास॑ ।

तम॑ आसी॒-तम॑सा गूढम॒ग्रे प्र॒केतं॑ । स॒लिल॑ सर्व॒ मा इ॒दं ।

तुच्छे॑ ना॒भ्वपि॑हितं यदासी॒त् । तम॑सस् तन्महि॒ना जा॑यतैकं ।

का॒मस्तद॑ग्रे स॒मव॑र्त्तताधि । मन॑सो रे॒तः प्र॒थमं॑ यदासी॒त् ॥ 79

स तो बन्धु॑मस॒ति नि॒रवि॑न्दन् । ह॒दि-प्र॒तीष्या॑ क॒वयो॑ मनी॒षा ।

ति॒रश्ची॒नो वि॒ततो॑ रश्मि-रे॒षां । अ॒धस्वि॑दासी(३) दु॒परि॑स्विदासी(३)त् ।

रेतो॑धा आ॒सन् म॒हिमा॑न आ॒सन् ।

स्व॒धा अ॒वस्ता॑त् प्र॒यतिः॑ पर॒स्तात् ।

को अ॒द्धा वे॑दक इ॒ह प्र॒वोच॑त् । कुत॑ आ॒जाता॑ कुत॑ इ॒यं वि॑सृष्टिः ।

अ॒र्वाग् दे॒वा अ॒स्य वि॒सर्ज॑नाय । अथा॑ को वे॑द यत॑ आ ब॒भूव॑ ॥ 80

इ॒यं वि॒सृष्टि॑ र्य॒त आ॒बभू॑व । य॒दि वा द॒धे य॒दि वा न॑ ।  
 यो अ॒स्याद्ध्य॑क्षः प॒रमे॑ व्यो॒मन् । सो अ॒ङ्गवे॑द॒ यदि वा न॑ वे॒द ।  
 किञ्चि॑द्वि॒द्वनं॑ क॒ उ॒स वृ॒क्ष आ॑सीत् । य॒तो द्या॒वा पृ॒थि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ।  
 म॒नी॒षि॒णो म॒नसा॑ पृ॒च्छते॑ दु॒तत् । य॒दद्ध्य॑ति॒ष्ठद् भु॒वनानि॑ धा॒रय॑न् ।  
 ब्र॒ह्म॒वनं॑ ब्र॒ह्म स॒ वृ॒क्ष आ॑सीत् । य॒तो द्या॒वा पृ॒थि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ॥ 81

म॒नी॒षि॒णो म॒नसा॑ वि॒ब्रवी॑मि वः । ब्र॒ह्माद्ध्य॑ति॒ष्ठद् भु॒वनानि॑ धा॒रय॑न् ।

### 1.28 भा॒ग्य सू॒क्तं

प्रा॒त॒र॒ग्निं प्रा॒त॒रिन्द्र॑ ह॒वाम॑हे । प्रा॒त॒ मि॒त्रा व॑रु॒णा प्रा॒त॒र॒श्विना॑ ॥  
 प्रा॒त॒ र्भ॒गं पू॒षणं॑ ब्र॒ह्म॒णस्प॑तिं ॥ प्रा॒त॒स्सो॒म मु॒त रु॒द्र हु॑वेम ॥  
 प्रा॒त॒र्जि॒तं भ॒गमु॒ग्र हु॑वेम । व॒यं पु॒त्रम॑दि॒तेर्यो॑ वि॒ध॒र्त्ता ।  
 आ॒ध्रश्चि॒द्वं म॒न्यमा॑न-स्तु॒रश्चि॑त् । रा॒जा चि॒द्वं भ॒गं भ॑क्षी॒त्याह॑ ॥ 82

भ॒गप्र॑णे॒त-र्भ॒गस॑त्य॒राधः॑ । भ॒गेमां॑ धि॒यमु॑द-व॒दद॑न्नः ।  
 भ॒गप्र॑णो॒ जन॑य गो॒भिर॑श्वैः ॥ भ॒ग प्र॑नृ॒भि नृ॑व॒न्तस्स्या॑म ॥  
 उ॒तेदा॑नीं भ॒गव॑न्तस्स्या॑म । उ॒त प्र॑पि॒त्व उ॒त म॑द्ध्ये अ॒ह्नां ॥

---

उ॒तोदि॑ता म॒घव॑न्थ्-सूर्य॑स्य । व॒यं दे॒वाना॑ सु॒म॒तौ स्या॑म ॥

भग॑ए॒व भग॑वाँ अस्तु दे॒वाः । तेन॑ व॒यं भग॑वन्त॒ स्स्या॑म । 83

तन्त्वा॑ भ॒ग सर्व॑ इज्जो॑हवीमि । स॒नो भ॒ग पु॒र ए॒ता भ॑वे॒ह ॥

स॒म॒ध्व॒रा-यो॑षसोऽन॑मन्त । द॒धि॒क्रा॒वे॒व शु॑चये॒ पदा॑य ।

अ॒र्वा॒ची॒नं व॑सु॒विदं॑ भ॒गन्नः॑ । रथ॑मि॒वाश्वा॑ वा॒जिन॑ आ॒व॒हन्तु॑ ॥

अ॒श्वा॒व॒ती गो॑म॒ती र्न॑ उ॒षा॑सः । वी॒र॒व॒ती-स्स॑दमु॒च्छन्तु॑ भ॒द्राः ।

घृ॒तं दु॑हा॒ना वि॒श्व॒तः प्र॑पी॒नाः । यू॒यं पा॑त॒ स्व॒स्ति-भि॒स्स॑दानः ॥ 84 (25)

---

## 1.29 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

देवता – अग्निः

अ॒ग्निर्नः॑ पा॒तु कृ॑त्तिकाः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।  
ह॒विरा॑सं जु॒होत॑न । यस्य॑ भा॒न्ति रश्मि॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।  
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॑त्तिका भि॒रभि-सँ॑वसानः ।  
अ॒ग्निर्नो॑ दे॒वस्सु॑विते दधातु ॥ 1

2. नक्षत्रं – रोहिणी

देवता – प्रजापतिः

प्र॒जाप॑ते रोहि॒णी वे॑तु पत्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः । 85  
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒विते॑ दधातु । यथा॑ जी॒वेम॑ शर॒दस्स॑वीराः ।  
रोहि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्रति॒मोद॑माना ।  
प्र॒जाप॑तिꣳ ह॒विषा॑ वर्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥ 2

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

देवता – सोमः

सो॒मो रा॒जा मृ॑गशी॒र्षेण॑ आ॒गन् । शि॒वं नक्ष॑त्रं प्रि॒यम॑स्य॒ धाम॑ ।  
आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रे॒तः प्र॒जां य॑ज॒माने॑ दधातु । 86  
य॒त्ते नक्ष॑त्रं मृ॑गशी॒र्षम॑स्ति । प्रि॒यꣳ रा॒जन् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणां॑ ।

---

तस्मै॑ ते॒ सोम॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । शन्न॑ ए॒धि द्वि॒पदे॑ शंचतु॒ष्पदे॑ ॥ 3

#### 4. नक्षत्रं – आर्द्रा

देवता – रुद्रः

आ॒र्द्रया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मा न॑ ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ प॒तिर॑घ्नियानां॑ ।  
नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॑रिषन् मोत वी॒रान् ।  
हे॒ती रु॒द्रस्य॑ प॒रिणो॑ वृणक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुषताꣳ ह॒विर्नः॑ । 87  
प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शꣳ सन्नु॒-दता॑मरातिं ॥ 4

#### 5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

देवता – अदितिः

पुन॑र्नो दे॒व्यदि॑तिः-स्पृ॒णोतु॑ । पुन॑र्वसू नः पुन॑रेतां य॒ज्ञं ।  
पुन॑र्नो दे॒वा अ॒भिय॑न्तु स॒र्वे । पुनः॑ पुन॑र्वो ह॒विषा॑ यजामः ।  
ए॒वा न दे॒व्य-दि॑तिर-न॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्र॒तिष्ठा ।  
पुन॑र्वसू ह॒विषा॑ वर्धयन्ती । प्रि॒यं दे॒वाना-म॑प्येतु पा॒थः ॥ 5 (88)

#### 6. नक्षत्रं – पुष्यः

देवता – बृहस्पतिः

बृ॒हस्प॑तिः प्र॒थम॑ञ्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि सं॑बभूव ।  
श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो नु॑ सर्वा अ॒भय॑न्नो अस्तु ।  
ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॑ध्यतो नः । बृ॒हस्प॑ति र्नः प॒रिपा॑तु प॒श्चात् ।  
बा॒धे ता॑न् द्वे॒षो अ॒भयं॑ कृणुतां । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं – आश्रेषंदेवता – सर्पाः

इ॒दं॑ स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जु॒ष्टं॑ । आ॒श्रेषा॑ येषा॑ म॒नुय॑न्ति चे॒तः॑ । 89  
 ये अ॒न्तरि॑क्षं पृथि॒वीं-क्षि॑यन्ति । तेन॑ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमिष्ठाः ।  
 ये रो॒चने॑ सू॒र्यस्या॑पि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वीम॑नु-सञ्च॑रन्ति ।  
 येषा॑मा॒श्रेषा॑ अ॒नुय॑न्ति का॒मं॑ । तेभ्य॑-स्स॒र्पेभ्यो॑ म॒धु-म॑ज्जुहोमि ॥ 7

8. नक्षत्रं – मघादेवता – पितरः

उ॒प॒हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नोज॑वस-स्सु॒कृत॑-स्सु॒कृ॒त्याः ।  
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमिष्ठाः । स्व॒धाभि॑ र्य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां । 90  
 ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ येऽन॒ग्नि-द॑ग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।  
 या॒श्च वि॒द्यया॑ उ॒ च न॑ प्र॒वि॒द्य । म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥ 8

9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनीदेवता – अर्यमा

ग॒वां प॒तिः फ॒ल्गुनी॑-नाम॒सि त्वं॑ । तद॑ र्यमन् वरुण मि॒त्र चा॒रु ।  
 त॒न्वा व॒यं स॒नितार॑ स॒नीनां॑ । जी॒वा जी॒वन्त॑मु॒प सँवि॑शेम ।  
 येने॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ सज्जि॒ता । यस्य॑ दे॒वा अ॒नुसँ॑यन्ति चे॒तः॑ । 91  
 अ॒र्य॒मा रा॒जाऽज॑रस्तु वि॒ष्मान् । फ॒ल्गुनी॑ना-मृष॒भो रो॑रवीति ॥ 9

## 10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

देवता – भगः

श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ भ॒गवो॑ भ॒गासि॑ । तत्त्वा॑ वि॒दुः फ॒ल्गुनी॑-स्तस्य॑ वि॒त्तात् ।  
अ॒स्मभ्यं॑-क्ष॒त्रम॒जरं॑ सु॒वीर्यं॑ । गो॒मद॑श्च-व॒दुप॑सन्नु-दे॒ह ।  
भ॒गो॒ह दा॒ता भ॒ग इ॒त्प्रदा॒ता । भ॒गो दे॒वीः फ॒ल्गुनी॑-रा॒विवेश॑ ।  
भ॒गस्ये॑त्तं प्र॒सवं॑ ग॒मेम॑ । यत्र॑ दे॒वै-स्स॒धमा॑दं म॒देम॑ । ॥ 10/ 92

## 11. नक्षत्रं – हस्तः

देवता – सविता

आ॒यातु॑ दे॒व-स्स॒वितो॑ प॒यातु॑ । हि॒र॒ण्यये॑न सु॒वृता॑ र॒थेन॑ ।  
व॒हन् ह॒स्तं सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑प॒सं । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्यम॑च्छ ।  
ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑ त्व॒मृतं॑ व॒सीयः॑ । दक्षि॑णेन प्र॒तिगृ॑भीम ए॒नत् ।  
दा॒तार-म॒द्य स॒विता॑ वि॒देय॑ । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति य॒ज्ञं ॥ 11

## 12. नक्षत्रं – चित्रा

देवता – त्वष्टा

त्व॒ष्टा नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ चि॒त्रां । सु॒भं स॒सं-यु॒वति॑ रोच॒मानां॑ । 93  
नि॒वेश॑यन्न-मृ॒तान् म॒र्त्याश्च॑ । रू॒पाणि॑ पि॒शन् भु॒वनानि॑ वि॒श्वा ।  
तन्न॑स्त्व॒ष्टा तदु॑ चि॒त्रा वि॒चष्टां॑ । तन्नक्ष॑त्रं भू॒रिदा॑ अ॒स्तु म॒ह्यं ।  
तन्नः॑ प्र॒जां वी॒रव॑तीं स॒नोतु॑ । गो॒भिर्नो॑ अ॒श्वै-स्स॒मन॑क्तु य॒ज्ञं ॥ 12



**13.नक्षत्रं – स्वाती****देवता – वायुः**

वा॒यु न॑क्ष॒त्र-म॑भ्येति॒ नि॒ष्ट्यां॑ । ति॒ग्मशृ॑ंगो वृ॒षभो॑ रो॒रुवा॑णः ।  
 स॒मी॒रय॑न् भुव॒ना मा॑तरिश्वा । अप॒ द्वेषा॑सि नुद-ताम॒रातीः॑ । 94  
 तन्नो॑ वा॒यस्तदु॑ नि॒ष्ट्या श्रृ॑णोतु । तन्नक्ष॒त्रं भू॑रि॒दा अ॑स्तु॒ मह्यं॑ ।  
 तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑ जानन्तु॒ कामं॑ । यथा॒ तरे॑म दुरि॒तानि॒ विश्वा॑ ॥ 13

**14.नक्षत्रं – विशाखा****देवता – इन्द्राग्नीः**

दू॒रम॑-स्मच्छ॒त्रवो॑ यन्तु॒ भी॒ताः । तदि॒न्द्राग्नी॑ कृ॒णुतां॑ तद् वि॒शाखे॑ ।  
 तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु॒ यज्ञं॑ । प॒श्चात् पु॒रस्ता॑-दभय॒न्नो अ॑स्तु ।  
 नक्ष॒त्राणा॑-मधि॒पत्नी॑ वि॒शाखे॑ । श्रे॒ष्ठा-वि॒न्द्राग्नी॑ भुव॒नस्य॑ गो॒पौ । 95  
 वि॒षूच॑-श्श॒त्रूनप॑-बा॒धमा॑नौ । अप॒क्षुध॑-न्नुद॒ताम॑रातिं । ॥ 14

**15. पौर्णमासि**

पू॒र्णा प॒श्चादु॑त पू॒र्णा पु॒रस्ता॑त् । उ॒न्मध्य॑तः पौ॒र्णमा॑सी जि॒गाय॑ ।  
 तस्यां॑ दे॒वा अधि॑ स॒वस॑न्तः । उ॒त्तमे॑ नाक॒ इह॑ मा॒दय॑न्तां ।  
 पृ॒थ्वी सु॑वर्चा॒ युव॑ति-स्स॒जोषाः॑ । पौ॒र्णमा॑स्युद॒गा-च्छो॑भ॒माना॑ ।  
 आ॒प्याय॑-य॒न्ती दुरि॑तानि॒ विश्वा॑ ।

---

उरुं दुहां यँजमानाय यज्ञं ॥ 15/96 (26)

**16.नक्षत्रं – अनूराधा**

**देवता – मित्रः**

ऋद्ध्य॑स्म ह॒व्यै न॑म॒सोप॑-सद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्रधे॑य॒न्नो अ॑स्तु ।  
अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । श॒तं जी॑वेम श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।  
चि॒त्रं-न॑क्ष॒त्र-मु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धा स॒ इति॑ यद् वद॑न्ति ।  
तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑ दे॒वयानैः॑ । हि॒रण्य॑यै वि॒ततै॑-रन्त॒रिक्षे॑ ॥ 16

**17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा**

**देवता – इन्द्रः**

इन्द्रो॑ ज्ये॒ष्ठा म॒नु न॑क्ष॒त्रमे॒ति । यस्मि॑न् वृ॒त्रं वृ॑त्र॒ तूर्ये॑ त॒तार॑ । 97  
तस्मि॑न् वय॒-म॒मृतं॑ दुहा॒नाः । क्षु॒धन्त॑रेम॒ दुरि॑तिं॒ दुरि॑ष्टिं ।  
पु॒रन्द॑राय॒ वृष॑भाय॒ धृष्ण॑वे । अ॒षाढा॑य॒ सह॑मानाय॒ मीढु॑षे ।  
इन्द्रा॑य ज्ये॒ष्ठा म॒धुम॑द्दुहा॒ना । उरुं॑ कृ॒णोतु॑ यज॒मानाय॑ लो॒कं ॥ 17

**18.नक्षत्रं – मूलं**

**देवता – प्रजापतिः**

मूलं॑ प्र॒जां वी॒रव॑तीं वि॒देय॑ । प॒राच्ये॑तु॒ नि॒ऋतिः॑ प॒राचा॑ ।  
गो॒भिर्न॑क्ष॒त्रं प॒शुभि॑-स्स॒मक्तं॑ । अ॒हं भू॑याद् यज॒मानाय॑ म॒ह्यं । 98  
अ॒हर्नो॑ अ॒द्य सु॑वि॒ते द॑धातु । मूलं॑ न॒क्षत्र॑मि॒ति यद् वद॑न्ति ।  
प॒राचीं॑ वा॒चा नि॒ऋतिं॑ नु॒दामि॑ । शि॒वं प्र॒जायै॑ शि॒वम॑स्तु॒ म॒ह्यं ॥ 18

**19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा****देवता – आपः**

या दि॒व्या आपः॑ प॒यसा॑ सं॒बभू॑वुः । या अ॒न्तरि॑क्ष उ॒त पा॒र्त्थि॒वीर्याः॑ ।  
 या॒साम॑षा॒ढा अ॒नुय॑न्ति का॒मं ॥ ता न॑ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ।  
 याश्च॑ कू॒प्या याश्च॑ ना॒द्या-स्स॑मु॒द्रियाः॑ ।  
 याश्च॑ वै॒शन्ती॑रु॒त प्रा॑स॒चीर्याः॑ । 99

या॒साम॑षा॒ढा म॒धु भ॑क्षयन्ति । ता न॑ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ॥ 19

**20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा****देवता – विश्वेदेवाः**

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑ शृ॒ण्वन्तु॑ दे॒वाः । तद॑षा॒ढा अ॒भिसं॑ य॒न्तु य॒ज्ञं ।  
 तन्न॑क्ष॒त्रं प्र॑थ॒तां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षि वृ॒ष्टि र्य॑ज॒मानाय॑ कल्प॒तां ।  
 शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑-स्सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑त-स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।  
 वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्ध॒यन्तीः॑ ।  
 अ॒षाढाः॑ का॒म मु॑प॒यान्तु॑ य॒ज्ञं ॥ 20/100

**21.नक्षत्रं – अभिजिद्****देवता – ब्रह्मा**

यस्मिन् ब्र॒ह्माऽभ्य॑ज॒यथ् सर्व॑मे॒तत् । अ॒मुञ्च॑ लो॒क मि॒दमू॑च॒ सर्वं॑ ।  
 तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॑द् वि॒जित्य॑ । श्रि॒यं द॒धात्व॑-ह॒णीय॑मानं ।

उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्म॒णा स॒ज्जि॒तेमौ । तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॒द् वि॒चष्टां ।  
तस्मिन् व॒यं पृ॒तना॒स्सं ज॒येम । तन्नो॑ दे॒वासो॑ अ॒नुजा॒नन्तु॑ का॒मं ॥ 21

## 22.नक्षत्रं – श्रवणं

## देवता – विष्णुः

शृ॒ण्वन्ति॑ श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां ।  
पु॒ण्याम॑स्या उप॒शृ॒णोमि॑ वा॒चं ॥ 101  
म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णुप॑त्नी म॒जूर्या॑ । प्र॒तीची॑ मे॒नाꣳ ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।  
त्रे॒धा वि॒ष्णु-रु॒रुगा॒यो वि॒च॒क्रमे॑ । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षं ।  
तच्छ्रो॒णैति॑ श्रव॒-इच्छ॑माना ।  
पु॒ण्यꣳ श्लो॒कं य॑ज॒मानाय॑ कृ॒ण्वती॑ ॥ 22

## 23.नक्षत्रं – श्रविष्ठा

## देवता – वसवः

अ॒ष्टौ दे॒वा व॑स॒वस्सो॒म्यासः॑ । च॒तस्रो॑ दे॒वी र॒जराः॑ श्रवि॒ष्ठाः ।  
ते य॒ज्ञं पा॑न्तु र॒जसः॑ प॒रस्ता॑त् । सं॒वँथ्स॑री॒ण-म॒मृतꣳ स्व॑स्ति । 102  
य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु व॒सवः॑ पु॒रस्ता॑त् । दक्षि॒णतो॑-ऽभि॒यन्तु॑ श्रवि॒ष्ठाः ।  
पु॒ण्यन्नक्ष॑त्रम॒भि संवि॑शाम । मा नो॑ अ॒राति॑-र॒घशꣳ सा॒गन् ॥ 23

**24.नक्षत्रं – शतभिषक्****देवता – वरुणः**

क्षत्रस्य राजा वरुणोऽधिराजः । नक्षत्राणां शतभिषग् वसिष्ठः ।  
 तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शतं सहस्रा भेषजानि धत्तः ।  
 यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभिसंय्यन्तु देवाः । 103  
 तन्नो नक्षत्रं शतभिषग् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥ 24

**25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा****देवता – अजयेकपादः**

अज एकपाद-दुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रति मोदमानः ।  
 तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ।  
 विभ्राजमान-स्समिधा न उग्रः । आन्तरिक्ष-मरुहद-गन्धां ।  
 तं सूर्यं देव-मजमेकपादं । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 25 / 104

**26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा****देवता – अहिर्बुद्धिधनयः**

अहिर्बुद्धिधनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।  
 तं ब्राह्मणा-स्सोमपा-स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभिरक्षन्ति सर्वे ।  
 चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।  
 ते बुद्धिनियं परिषद्यं स्तुवन्तः । अहिं रक्षन्ति नमसोप सद्य ॥ 26

## 27.नक्षत्रं – रेवती

## देवता – पूषा

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वे॒ति प॑न्थां॑ । पु॒ष्टि॒पती॑ प॒शुपा॑ वाज॑ब॒स्त्यौ । 105  
इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जुषा॒णा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑पयातां य॒ज्ञं ।  
क्षु॒द्रान् प॒शून् र॑क्षतु रे॒वती॑ नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वाँ अ॒न्वे॒तु पू॒षा ।  
अ॒न्नँ र॑क्षन्तौ बहु॒धा वि॑रूपं । वाजँ॑ स॒नुतां॑ य॒जमा॑नाय य॒ज्ञं ॥ 27

## 28 नक्षत्रं – अश्विनी

## देवता – अश्विनी देवौ

तद॒श्विना॑-व॒श्वयु॑जो-पयातां । शु॒भङ्ग॑मि॒ष्टौ सु॒यमे॑भिर॒श्वैः ।  
स्व॒न्नक्ष॑त्रँ ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा-सं॑पृ॒क्तौ य॑जुषा॒ सम॑क्तौ । 106  
यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॑मृतस्य गो॒पौ ।  
तौ नक्ष॑त्रं-जुजुषा॒णो-पयातां । नमो॑ऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्व॒युग्भ्यां॑ ॥ 28

## 29.नक्षत्रं – अपभरणी

## देवता – यमः

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑ भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॑ग॒वान् वि॑च॒ष्टां ।  
लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।  
यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मि॑न्ने॒न-म॑भ्य॒र्षिच॑न्त दे॒वाः ।  
तद॑स्य चि॒त्रँ ह॒विषा॑ यजाम । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑ भ॒रन्तु॑ ॥ 29

### 30. अमावासि

नि॒वेश॑नी॒ यत्ते॑ दे॒वा अ॒दधुः॑ । 107

### 31. चन्द्रमा

न॒वो॑ न॒वो भ॑वति जा॒यमा॑नो यमा॒दित्या॑ अ॒शुमा॑-प्याय॑यन्ति ।

### 32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा सं॒व्यँय॑न्ती । स॒मानं॑ तन्तुं॑ परि॒ता-त॑नातै॑ ।  
वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हुवे । ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑ग-मेतं॑ ।  
वयं॑ दे॒वी ब्र॑ह्मणा संवि॑दानाः । सु॒रन्ना॑सो दे॒ववी॑तिं दधा॑नाः । 108  
अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । अति॑ पा॒प्मान॑-मति॑मु॒क्त्या ग॑मेम ॥

### 33. उषा

प्र॒त्युव॑ दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दुहि॒ता दि॒वः ।  
अ॒पो म॒ही वृ॑णुते चक्षु॑षा । तमो॑ ज्योति॑ष्-कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ।  
उ॒दु स्त्रि॑यास्स॒चते॑ सू॒र्यः॑ । स चा॑ उ॒द्यन्न॑क्ष॒त्र म॑र्चि॒मत् ।  
तवे॑ दु॒षो व्यु॑षि सू॒र्यस्य॑ च । सं॒भक्ते॑न ग॑मेमहि ॥ 109

---

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।  
उपयज्ञ-मिहागमत् । प्रनक्षत्राय देवाय । इन्द्रा येन्दुः हवामहे ।  
स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां वीरवत्तमं ॥

35. सूर्यः

उदुत्यं चित्रं ॥ 110

36. अदितिः

अदितिर्न उरुष्यतु महीमूषु मातरं ॥

37. विष्णुः

इदं विष्णु प्रतद्विष्णुः ॥ 111

38. अग्निः

अग्निर् मूर्धा भुवः ॥

39. अनुमती

अनुनो-ऽद्यानुमति-रन्विदनुमते त्वं ॥

40. हव्यवाहः (अग्निः)

हव्य वाहः स्विष्टं ॥ 112



### 1.30 नक्षत्र उपहोम मन्त्राः

#### 1. कृत्तिका

अ॒ग्नये॒ स्वाहा॒ कृ॒त्ति॒का॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ । अ॒ंबायै॒ स्वाहा॑ दु॒लायै॒ स्वाहा॑ ।  
 नि॒त॒त्यै॒ स्वाहा॑ ऽभ्र॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ । मे॒घ॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ व॒र्ष॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ ।  
 चु॒पु॒णी॒कायै॒ स्वाहा॑ ॥

#### 2. रोहिणी

प्र॒जा॒प॒तये॒ स्वाहा॑ रो॒हि॒ण्यै॒ स्वाहा॑ ।  
 रो॒च॒मा॒नायै॒ स्वाहा॑ प्र॒जा॒भ्य॒ स्वाहा॑ ॥

#### 3. मृगशीर्षः

सो॒माय॒ स्वाहा॑ मृ॒ग॒शी॒र्षाय॒ स्वाहा॑ । इ॒न्व॒का॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ष॒धी॒भ्य॒  
 स्स्वाहा॑ ।

रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑-ऽभि॒जि॒त्यै॒ स्वाहा॑ ॥ 113

#### 4. आर्द्रा

रु॒द्राय॒ स्वाहा॑ ऽऽर्द्रा॒यै॒ स्वाहा॑ । पि॒न्व॒मा॒नायै॒ स्वाहा॑ प॒शु॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

---

## 5. पुनर्वसु

अ॒दि॒त्यै॑ स्वा॒हा पु॒नर्व॑सु॒भ्यां॑ । स्वा॒हा भू॒त्यै॑ स्वा॒हा प्र॒जा॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥

## 6. पुष्यः

बृ॒ह॒स्प॒तये॑ स्वा॒हा ति॒ष्या॑य स्वा॒हा । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥

## 7. आश्रेषं

स॒र्पे॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽऽश्रे॑षा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा । द॒न्द॒शू॒के॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

## 8. मघा

पि॒तृ॒भ्य॑ स्स्वा॒हा म॒घा॒भ्यः॑ । स्वा॒हा ऽन॒घा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽग॒दा॒भ्यः॑ ।  
स्वा॒हा रु॒न्ध॒ती॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥ 114

## 9. पूर्व फल्गुनी

अ॒र्य॒म॒णे॑ स्वा॒हा फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॑ स्वा॒हा । प॒शु॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

## 10. उत्तर फल्गुनी

भ॒गा॒य॑ स्वा॒हा फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॑ स्वा॒हा । श्रै॒ष्ठ॒या॒य॑ स्वा॒हा ॥

## 11. हस्तः

स॒वि॒त्रे॑ स्वा॒हा ह॒स्ता॒य॑ । स्वा॒हा द॒द॒ते॑ स्वा॒हा पृ॒ण॒ते॑ ।  
स्वा॒हा प्र॒य॒च्छ॒ते॑ स्वा॒हा प्र॒ति॒गृ॒भ्ण॒ते॑ स्वा॒हा ॥

**12. चित्रा**

त्वष्ट्रे॑ स्वाहा॑ चि॒त्रायै॑ स्वाहा॑ । चै॒त्राय॑ स्वाहा॑ प्र॒जायै॑ स्वाहा॑ ॥

**13. स्वाति**

वा॒यवे॑ स्वाहा॑ नि॒ष्ट्यायै॑ स्वाहा॑ ।  
का॒मचा॑राय॑ स्वाहा॑ ऽभिजि॒त्यै स्वाहा॑ ॥

**14. विशाखा**

इन्द्रा॑ग्निभ्या॑ स्वाहा॑ वि॒शाखा॑भ्या॑ स्वाहा॑ ।  
श्रै॒ष्ठया॑य॑ स्वाहा॑ ऽभिजि॒त्यै स्वाहा॑ ॥

**15. पौर्णमासि**

पौ॒र्णमा॑स्यै॑ स्वाहा॑ का॒माय॑ स्वाहा॑ ग॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 115 (29)

**16. अनूराधा**

मि॒त्राय॑ स्वाहा॑-ऽनू॒राधे॑भ्य॑ स्स्वाहा॑ । मि॒त्रधे॑याय॑ स्वाहा॑-  
ऽभिजि॒त्यै स्वाहा॑ ॥

---

### 17. ज्येष्ठा

इन्द्राय॑ स्वाहा॑ ज्येष्ठायै॑ स्वाहा॑ ।

ज्यैष्ठ्याय॑ स्वाहा॑-ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

### 18. मूलं

प्रजापतये॑ स्वाहा॑ मूलाय॑ स्वाहा॑ । प्रजायै॑ स्वाहा॑ ॥

### 19. पूर्वाषाढा

अद्भ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

समुद्राय॑ स्वाहा॑ कामाय॑ स्वाहा॑ । अभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

### 20. उत्तराषाढा

विश्वेभ्यो॑ देवेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

अनपजय्याय॑ स्वाहा॑ जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 116

### 21. अभिजित्

ब्रह्मणे॑ स्वाहा॑ ऽभिजिते॑ स्वाहा॑ ।

ब्रह्म॑ लोकाय॑ स्वाहा॑ ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

### 22. श्रवणं

विष्णवे॑ स्वाहा॑ श्रोणायै॑ स्वाहा॑ । इलोकाय॑ स्वाहा॑ श्रुताय॑ स्वाहा॑ ॥

### 23. श्रविष्ठा

वसु॑भ्य॒ स्स्वाहा॒ श्रवि॑ष्ठाभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ अ॒ग्राय॒ स्वाहा॒ परी॑त्यै॒ स्वाहा॑ ॥

### 24. शतभिषक्

वरु॑णाय॒ स्वाहा॒ श॒तभि॑षजे॒ स्वाहा॑ ॥ भे॒षजे॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

### 25. पूर्व प्रोष्ठपदा

अजा॑यैक॒पदे॒ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॑देभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ 117

तेज॑से॒ स्वाहा॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॒ स्वाहा॑ ॥

### 26. उत्तर प्रोष्ठपदा

अह॑ये बु॒ध्निया॑य॒ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॑देभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ प्र॒तिष्ठा॑यै॒ स्वाहा॑ ॥

### 27. रेवति

पू॒ष्णे स्वाहा॑ रे॒वत्यै॒ स्वाहा॑ ॥ प॒शुभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

### 28. अश्विनी

अ॒श्विभ्या॑ स्वाहा॑ ऽश्व॒युग्भ्या॑ स्वाहा॑ ॥

श्रो॑त्राय॒ स्वाहा॑ श्रु॒त्यै स्वाहा॑ ॥

---

### 29. अपभरणि

य॒माय॒ स्वाहा॑ ऽप॒भर॑णी॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

### 30. अमावासि

अ॒मावा॒स्यायै॑ स्वाहा॑ का॒माय॒ स्वाहा॑ ऽऽग॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 118 (30)

### 31. चन्द्रमा

च॒न्द्रम॑से॒ स्वाहा॑ प्र॒तीदृ॑श्यायै॒ स्वाहा॑ ॥

अ॒हो॒रा॒त्रेभ्य॒ स्स्वाहा॑-ऽर्द्ध॒मा॒सेभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

मा॒सेभ्य॒ स्स्वाह॑र्तु॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ । सं॒वँ॒त्स॒राय॒ स्वाहा॑ ॥

### 32. अहो रात्री

अ॒हे स्वाहा॑ रा॒त्रियै॑ स्वाहा॑ । अ॒तिमु॑क्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥

### 33. उषा

उ॒षसे॒ स्वाहा॑ व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वाहा॑ । व्यू॒षुष्यै॑ स्वाहा॑ व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वाहा॑ ।

व्यु॒ष्टायै॑ स्वाहा॑ ॥

### 34. नक्षत्रः

न॒क्ष॒त्राय॒ स्वाहो॑दे॒ष्यते॑ स्वाहा॑ । 119

उ॒द्य॒ते॒ स्वा॒हो-दि॒ताय॑ स्वा॒हा ॥ हर॑से स्वा॒हा भर॑से स्वा॒हा ।  
 भ्राज॑से स्वा॒हा तेज॑से स्वा॒हा ॥ तप॑से स्वा॒हा ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥

### 35. सूर्यः

सू॒र्याय॑ स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्स्वा॒हा ॥ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

### 36. अदितिः

अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

### 37. विष्णुः

वि॒ष्णवे॑ स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा ॥ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 120

द॒धि॒क्रा॒व्णो अ॒का॒रि॒षं । जि॒ष्णो र॒श्मस्य॑ वा॒जिनः॑ ।  
 सु॒र॒भि नो॑ मु॒खा क॒रत् । प्र॒ण आ॒यू॒षि ता॒रि॒षत् ।  
 आ॒पोहि॒ष्ठा म॒योभु॒वस्ता॑ न ऊ॒र्जे द॒धात॑न । म॒हे र॒णाय॑ चक्ष॑से ।  
 यो व॒श्नि॒वत॑मो र॒सस्त॑स्य भाज॑यते ह नः॑ ।  
 उ॒श॒ती॒रि॒व मा॒तरः॑ । तस्मा॑ अर॒ङ्ग॒माम॑ वो यस्य॑ क्षया॑य जि॒न्व॒थ ।  
 आ॒पो ज॒नय॑था च नः॑ ॥ 121 (32)

### 1.31 वरुण सूक्तं

उ॒दु॒त्त॒मं॑ व॒रु॒ण पा॒श म॒स्म-द॒वा॒ध॒मं॑ वि॒म॒ध्य॒म॒७ श्र॒था॒य ।  
अ॒था व॒य॒मा॒दि॒त्य व्र॒ते त॒वा॒ना॒ग॒सो अ॒दि॒त॒ये स्या॒म ॥  
अ॒स्त॒भ् ना॒द्ध्य॒ा मृ॒ष॒भो अ॒न्त॒रि॒क्ष म॒मि॒मी॒त व॒रि॒मा॒णं पृ॒थि॒व्या  
आ॒ऽसी॒द॒द् वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि स॒म्रा॒ड् वि॒श्वे॒त्ता॒नि व॒रु॒णस्य॑ व्र॒ता॒नि ॥  
य॒त्कि॒ञ्चे॒दं व॒रु॒ण दै॒व्ये ज॒ने॒ऽभि॒द्रो॒हं म॒नु॒ष्या-श्र॒राम॑सि ।  
अ॒चि॒त्ती य॒त्तव॑ ध॒र्मा यु॒यो॒पि॒म मा॒न॒स्त॒स्मा-दे॒न॒सो दे॒व री॒रि॒षः ॥  
कि॒त॒वा॒सो य॒द्रि रि॒पु र्न दी॒वि य॒द्वा॒घा स॒त्य-मु॒त॒य॒न्न वि॒द्म ।  
स॒र्वा-ता॒वि॒ष्य शि॒थि॒रे॒व दे॒वा था ते॑ स्या॒म व॒रु॒ण प्रि॒या॒सः ॥  
अ॒व॒ते हे॒डो व॒रु॒ण न॒मो भि॒रव॑ य॒ज्ञे-भि॒री॒म॒हे ह॒वि॒र्भिः ।  
क्ष॒य॒न्न-स्म॒भ्य म॒सुर॑-प्र॒चे॒तो रा॒ज॒न्ने॒ना॒ऽसि शि॒श्र॒थः कृ॒ता॒नि ॥  
त॒त्वा॒या॒मि ब्र॒ह्म॒णा व॒न्द॒मा॒न-स्त॒दा शा॒स्ते य॒ज॒मा॒नो ह॒वि॒र्भिः ।  
अ॒हे॒ड॒मा॒नो व॒रु॒णे॒ह बो॒द्ध्यु॒रु॒श॒ऽस॒मा॒न आ॒युः प्र॒मो॒षीः ॥ 122 (33)

### 1.32 पवमान सूक्तं

हि॒र॒ण्य॒व॒र्णाः शु॒च॒यः पा॒व॒का या॒सु जा॒तः क॒श्य॒पो या॒स्वि॒न्द्रः ।  
अ॒ग्निं या॑ ग॒र्भं द॒धि॒रे वि॒रू॒पा॒स्तान॑ आ॒प॒श्श॒७ स्यो॒ना भ॑वन्तु ॥



या॒सां॑ रा॒जा व॑रु॒णो या॑ति म॒ध्ये स॒त्यान् ऋ॒ते अ॑व॒पश्यं॑ ज॒नानां॑ ।  
 म॒धुश्चु॒त-र॑शु॒चयो॑ याः पा॒वका॑स्ता न आ॒पश॑स्यो॒ना भ॑वन्तु ॥  
 या॒सां दे॒वा दि॒वि कृ॑ण्वन्ति भ॒क्षय्या॑ अ॒न्तरि॑क्षे बहु॒धा भ॑वन्ति ।  
 याः पृ॒थि॒वीं प॑य॒सो॒न्दन्ति॑ शु॒क्रास्ता॑ न आ॒पश॑स्यो॒ना भ॑वन्तु॥  
 शि॒वेन॑ मा चक्षु॒षा प॑श्यताप शि॒वया॑ त॒नुवो॑प स्पृ॒शत॑ त्वचं॑ मे ।  
 सर्वा॑ अ॒ग्नी र॑प्सु॒षदो॑ हुवे वो म॒यि वर्चो॑  
 ब॒लमो॑जो नि॒धत्त ॥ 123 (34)

प॒वमा॑न-स्सु॒वर्ज॑नः । प॒वित्रे॑ण वि॒चर्ष॑णिः । यः पो॒ता स पु॑नातु मा ।  
 पु॒नन्तु॑ मा दे॒वज॑नाः । पु॒नन्तु॑ म॒नवो॑ धि॒या । पु॒नन्तु॑ वि॒श्व आ॑यवः ।  
 जा॒तवे॑दः प॒वित्र॑वत् । प॒वित्रे॑ण पु॒नाहि॑ मा । शु॒क्रेण॑ दे॒व दी॑द्यत् ।  
 अ॒ग्ने कृ॑त्वा कृ॒तू र॑नु ॥ 124

य॒त्ते प॒वित्र॑-म॒र्चिषि॑ । अ॒ग्ने वि॑त॒त-म॒न्तरा॑ । ब्र॒ह्म ते॑न पु॒नीम॑हे ।  
 उ॒भाभ्यां॑ दे॒व स॑वि॒तः । प॒वित्रे॑ण स॒वेन॑ च । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॑नीमहे ।  
 वै॒श्वदे॒वी पु॑न॒ती दे॒व्यागा॑त् । य॒स्यै ब॒ह्वी-स्त॑नुवो वी॒तपृ॑ष्ठाः ।

तया॑ म॒दन्त-स्स॒धमा॑द्येषु॑ । वय॑ꣳ स्या॒म प॑तयो रयी॒णां ॥ 125

वै॒श्वान॑रो र॒श्मिभि॑र्मा पु॒नातु॑ । वा॒तः प्रा॑णेने॒षिरो॑ म॒यो भूः॑ ।  
द्या॒वा पृ॑थि॒वी प॑य॒सा प॑योभिः । ऋ॒ताव॑री य॒ज्ञिये॑ मा पु॒नीतां॑ ।  
बृ॒हद्भि॑-स्स॒वित॑स्तृभिः । व॒र्षिष्ठै॑ दे॒वम॑न्मभिः ।  
अ॒ग्ने दक्षैः॑ पु॒नाहि॑ मा ।

येन॑ दे॒वा अ॑पु॒नत॑ । येना॑पो दि॒व्यं क॑शः । तेन॑ दि॒व्येन॑ ब्र॒ह्मणा॑ ॥ 126

इ॒दं ब्र॑ह्म पु॒नीम॑हे । यः पा॒वमा॑नी र॒द्ध्येति॑ ।  
ऋ॒षिभि॑-स्सं॒भृत॑ꣳ र॒सं । स॒र्वꣳ स॒ पू॒तम॑श्ज्ञाति ।  
स्व॒दि॒तं मा॑तरि॒श्वना॑ । पा॒वमा॑नीर्यो अ॒द्ध्येति॑ ।  
ऋ॒षिभि॑-स्सं॒भृत॑ꣳ र॒सं । तस्मै॑ स॒रस्व॑ती दु॒हे ।  
क्षी॒रꣳ स॒र्पि म॑धू॒दकं॑ । पा॒वमा॑नी स्स्व॒स्त्यय॑नीः ॥ 127

सु॒दु॒घाहि॑ प॒यस्व॑तीः । ऋ॒षिभि॑-स्सं॒भृतो॑ र॒सः ।  
ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑-मृ॒तꣳ हि॒तं । पा॒वमा॑नी दि॒शन्तु॑ नः ।  
इ॒मं लो॑कमथो अ॒मुं । का॒मान्थ् स॑म॒द्ध्यन्तु॑ नः ।  
दे॒वी दे॒वैः स॒माभृ॑ताः । पा॒वमा॑नी-स्स्व॒स्त्यय॑नीः ।

सु॒दु॒घा॒हि॒ घृ॒तश्चु॒तः । ऋ॒षि॒भि॒-स्सं॑भृ॒तो र॒सः ॥ 128

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑मृ॒तं हितं॑ । येन॑ दे॒वाः प॒वि॒त्रेण॑ ।  
 आ॒त्मानं॑ पु॒नते॑ सदा॑ ॥ तेन॑ स॒हस्र॑ धा॒रेण॑ ।  
 पा॒वमा॒न्यः पु॒नन्तु॑ मा । प्रा॒जाप॒त्यं प॒वि॒त्रं ।  
 श॒तो॒द्याम॑ हिर॒ण्मयं॑ ॥ तेन॑ ब्र॒ह्म वि॒दो व॒यं ।  
 पू॒तं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे । इन्द्र॑-स्सु॒नीती॑ स॒हमा॑ पु॒नातु॑ ।  
 सोम॑स्स्व॒स्त्या वरु॑ण-स्समी॒च्या ।  
 य॒मो रा॒जा प्र॑मृ॒णाभिः॑ पु॒नातु॑ मा ।  
 जा॒तवे॑दा मो॒र्जय॑न्त्या पु॒नातु॑ । भूर्भु॑व॒स्सुवः॑ ॥ 129 (35)

ओं तच्छं॒य्योँरा॑ वृ॒णीम॑हे । गा॒तुं य॒ज्ञाय॑ । गा॒तुं य॒ज्ञप॑तये ।  
 दै॒वीस्स्व॒स्तिर॑स्तु नः । स्व॒स्ति मा॑नु॒षेभ्यः॑ ।  
 ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भेष॒जं ।  
 श॒न्नो अ॑स्तु द्वि॒पदे॑ ॥ शं चतु॑ष्पदे ॥ 130 (36)

---

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥  
( उदकशान्ति समाप्तं )

---

### 1.33 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)

#### 1. नक्षत्रं – कृत्तिका

अ॒ग्निर्नः॑ पा॒तु कृ॑त्तिकाः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां-विच॒क्षणं॑ ।  
 ह॒वि॒रा॒सं जु॑होतन । यस्य॑ भा॒न्ति रश्मि॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।  
 यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॑त्तिकाभि॒रभि-सँ॑वसानः ।  
 अ॒ग्निर्नो॑ दे॒वस्सु॑विते दधातु ॥ 1

अ॒ग्नये॑ स्वा॒हा कृ॑त्तिकाभ्य॒ स्वाहा॑ ॥

अ॒ंबायै॑ स्वा॒हा दु॒लायै॑ स्वा॒हा ॥

नि॒त॒न्यै स्वा॒हा ऽभ्र॑यन्त्यै स्वा॒हा ॥

मे॒घ॒यन्त्यै॑ स्वा॒हा वर्ष॑यन्त्यै स्वा॒हा ॥

चु॒पु॒णी॒कायै॑ स्वा॒हा ॥

(कृत्तिका नक्षत्र देवतायै अग्नये नमः )

#### 2. नक्षत्रं – रोहिणी

प्र॒जा॒प॒ते रो॒हि॒णी वे॒तु प॒त्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती॑ चि॒त्रभा॑नुः ।  
 सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒विते॑ दधातु । यथा॑ जी॒वेम॑ श॒रद॑स्सवीराः ।

रोहिणी देव्युदगात् पुरस्तात् । विश्वा रूपाणि प्रतिमोदमाना ।  
प्रजापतिं हविषा वर्धयन्ती । प्रिया देवाना-मुपयातु यज्ञं ॥ 2

प्रजापतये स्वाहा रोहिण्यै स्वाहा ।  
रोचमानायै स्वाहा प्रजाभ्य स्वाहा ।

(रोहिणी नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः)

### 3. नक्षत्रं – मृगशीर्षः

सोमो राजा मृगशीर्षेण आगन् । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।  
आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां यजमाने दधातु ।  
यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति । प्रियं राजन् प्रियतमं प्रियाणां ।  
तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शंचतुष्पदे ॥ 3

सोमाय स्वाहा मृगशीर्षाय स्वाहा ।  
इन्वकाभ्य स्स्वाहौषधीभ्य स्स्वाहा ।  
राज्याय स्वाहा-ऽभिजित्यै स्वाहा ।

(मृगशीर्ष नक्षत्र देवतायै सोमाय नमः)

#### 4. नक्षत्रं – आर्द्रा

आ॒र्द्रा॒या रु॒द्रः प्र॒थ॒मा न ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ प॒तिर॒घ्निया॒नां॑ ॥  
 नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॒रिषन् मो॒त वी॒रान् ।  
 हे॒ती रु॒द्रस्य॑ प॒रिणो॑ वृ॒णक्तु॑ । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुष॒ताꣳ ह॒विर्नः॑ ।  
 प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शꣳ स॒न्नु-द॒ताम॑रातिं ॥ 4

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाꣳꣳर्द्रायै॑ स्वा॒हा ॥

पि॒न्वमा॑नायै॑ स्वा॒हा प॒शुभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

(आर्द्रा नक्षत्र देवतायै रुद्राय नमः )

#### 5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

पु॒न॒र्नो दे॒व्यदि॑ति-स्पृ॒णोतु॑ । पु॒न॒र्वसू॑ नः पु॒न॒रेतां॑ य॒ज्ञं ।  
 पु॒न॒र्नो दे॒वा अ॒भिय॑न्तु॒ सर्वे॑ ॥ पु॒नः पु॒न॒र्वो ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।  
 ए॒वा न दे॒व्य-दि॑तिर-न॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्र॒तिष्ठा ।  
 पु॒न॒र्वसू॑ ह॒विषा॑ व॒र्धय॑न्ती । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पा॒थः ॥ 5

अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा पु॒न॒र्वसु॑भ्यां ।

स्वा॒हा भू॒त्यै स्वा॒हा प्र॒जा॒त्यै स्वा॒हा ॥

---

(पुनर्वसु नक्षत्र देवतायै अदित्यै नमः )

#### 6. नक्षत्रं – पुष्यः

बृ॒हस्प॑तिः प्रथ॑मज्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि संब॑भूव ।  
श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो नु॑ सर्वा॒ अभय॑न्नो अस्तु ।  
ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त मध्य॑तो नः । बृ॒हस्प॑ति॒ र्नः परि॑पातु प॒श्चात् ।  
बाधे॑ तान् द्वेषो॑ अभयं कृणुतां । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥ 6  
बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहा॑ ति॒ष्याय॑ स्वाहा ॥  
ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहा॑ ॥

(पुष्य नक्षत्र देवतायै बृहस्पतये नमः )

#### 7. नक्षत्रं – आश्रेषा

इ॒दं स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जुष्टं ॥ आ॒श्रेषा॑ येषा॒ मनु॑यन्ति॒ चेतः॑ ।  
ये अ॒न्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीं-क्षि॑यन्ति । तेन॑ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमिष्ठाः ।  
ये रो॒चने॑ सू॒र्यस्या॑पि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वीमनु॑-सञ्चरन्ति ।  
येषा॑माश्रेषा॒ अनु॑यन्ति॒ कामं॑ ॥ तेभ्य॑-स्स॒र्पेभ्यो॑ मधु॒-मज्जु॑होमि ॥ 7  
स॒र्पेभ्य॑ स्स्वाहा ॥ आ॒श्रेषा॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ द॒न्दशू॑केभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

(आश्रेषा नक्षत्र देवतायै सर्पेभ्यो नमः )



### 8. नक्षत्रं – मघा

उप॑हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । मनो॑जवस-स्सुकृ॒त-स्सुकृ॒त्याः ।  
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे हव॑मागमिष्ठाः । स्व॒धाभि॑ र्य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां ।  
 ये अ॒ग्निद॒ग्धा येऽन॑ग्नि-द॒ग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।  
 या॒श्च वि॒द्यया॑ उ॒ च न॑ प्रवि॒द्य ।

म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॑कृ॒तं जुष॑न्तां ॥ 8

पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा॑ म॒घाभ्यः॑ । स्वाहा॑ ऽन॒घाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽग॒दाभ्यः॑ ।  
 स्वाहा॑ रु॒न्धती॑भ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

(मघा नक्षत्र देवतायै पितृभ्यो नमः )

### 9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी

गवां॑ पतिः॒ फल्गु॑नी-नामसि॒ त्वं । तद॑ र्यमन् वरुण मि॒त्र चारु॑ ।  
 त॒त्वा व॒यं स॑नितारं॒ सनी॑नां । जी॒वा जी॑वन्तमुप सँवि॒शेम॑ ।  
 येने॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सज्जि॒ता । यस्य॑ दे॒वा अनु॑सँय्यन्ति॒ चेतः॑ ।  
 अ॒र्यमा॑ राजाऽज॒रस्तु॑ वि॒ष्मान् । फल्गु॑नीना-मृष॒भो रो॑रवीति ॥ 9

अ॒र्यम्णे॑ स्वाहा॑ फल्गु॑नीभ्यां स्वाहा॑ ॥ प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

---

(पूर्वफल्गुनी नक्षत्र देवतायै अर्यम्णे नमः )

### 10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी-स्तस्य वित्तात् ।

अस्मभ्यं-क्षत्रमजरं सुवीर्यं । गोमदश्च-वदुपसन्नु-देह ।

भगोह दाता भग इत्प्रदाता । भगो देवीः फल्गुनी-राविवेश ।

भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै-स्सधमादं मदेम । ॥ 10

भगाय स्वाहा फल्गुनीभ्यां स्वाहा । श्रेष्ठयाय स्वाहा ।

(उत्तरफल्गुनी नक्षत्र देवतायै भगाय नमः )

### 11. नक्षत्रं – हस्तः

आयातु देव-स्सवितोपयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन ।

वहन् हस्तं सुभगं विद्वनापसं । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ ।

हस्तः प्रयच्छ त्वमृतं वसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत् ।

दातार-मद्य सविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञं ॥ 11

सवित्रे स्वाहा हस्ताय । स्वाहा ददते स्वाहा पृणते ।

स्वाहा प्रयच्छते स्वाहा प्रतिगृभ्णते स्वाहा ।

(हस्त नक्षत्र देवतायै सवित्रे नमः )

## 12. नक्षत्रं – चित्रा

त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभञ् ससं-युवतिञ् रोचमानां ।  
 निवेशयन्न-मृतान् मर्त्याञ्श्च । रूपाणि पिञ्शन् भुवनानि विश्वा ॥  
 तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।  
 तन्नः प्रजां वीरवतीञ् सनोतु । गोभिर्नो अश्वै-स्समनक्तु यज्ञं ॥ 12  
 त्वष्ट्रे स्वाहा चित्रायै स्वाहा ॥ चैत्राय स्वाहा प्रजायै स्वाहा ॥

(चित्रा नक्षत्र देवतायै त्वष्ट्रे नमः )

## 13. नक्षत्रं – स्वाती

वायु नक्षत्र-मभ्येति निष्ट्यां । तिग्मशृङ्गो वृषभो रोरुवाणः ।  
 समीरयन् भुवना मातरिश्वा । अप द्वेषाञ्सि नुद-तामरातीः ।  
 तन्नो वायस्तदु निष्ट्या शृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।  
 तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं । यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥ 13  
 वायवे स्वाहा निष्ट्यायै स्वाहा ॥  
 कामचाराय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥

(स्वाती नक्षत्र देवतायै वायवे नमः )

#### 14. नक्षत्रं – विशाखा

दूर॑म-स्मच्छ॑त्र॒वो य॑न्तु भी॒ताः । तदिन्द्रा॑ग्नी कृ॑णुतां तद् विशा॑खे ।  
तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु य॒ज्ञं । प॒श्चात् पु॒रस्ता॑ -द॒भय॑न्नो अस्तु ।  
नक्ष॑त्राणा-मधि॑प॒त्नी विशा॑खे । श्रेष्ठा॑-विन्द्रा॑ग्नी भुव॑नस्य गो॒पौ ।  
विषू॑च-श्शत्रू॑नप-बाध॑मानौ । अप॑क्षुध-न्नुद॑तामरातिं । ॥ 14

इन्द्रा॑ग्निभ्या॒ स्वाहा॑ विशा॑खाभ्या॒ स्वाहा॑ ।  
श्रेष्ठ॑याय॒ स्वाहा॑ ऽभिजि॑त्यै स्वाहा॑ ।

(विशाखा नक्षत्र देवतायै इन्द्राग्निभ्यां नमः )

#### 15. पौर्णमासि

पूर्णा॑ प॒श्चादु॑त पूर्णा॑ पु॒रस्ता॑त् । उन्म॑ध्यतः पौर्ण॑मासी जि॒गाय॑ ।  
तस्यां॑ दे॒वा अधि॑ सँव॑सन्तः । उ॒त्तमे॑ नाक॑ इ॒ह मा॑दयन्तां ।  
पृ॒थ्वी सु॒वर्चा॑ यु॒वति॑-स्सजो॑षाः । पौर्ण॑मास्युद॒गा-च्छो॑भमाना ।  
आ॒प्याय॑-यन्ती दु॒रितानि॑ विश्वा॑ । उ॒रुं दु॒हां यँज॑मानाय य॒ज्ञं ॥ 15

पौर्ण॑मास्यै॒ स्वाहा॑ का॒माय॑ स्वाहा॑ गत्यै॒ स्वाहा॑ ।

(पौर्ण्यमास्यै नमः )

### 16. नक्षत्रं – अनूराधा

ऋ॒द्ध्या॒स्म ह॒व्यै न॑म॒सोप॒-सद्य॑ । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्र॒धेय॑न्नो अस्तु ।  
 अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । श॒तं जी॑वेम श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।  
 चि॒त्रं-नक्ष॑त्र-मु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् वद॑न्ति ।  
 तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑ दे॒वयानैः॑ । हि॒रण्य॑यै वि॒ततै॑-रन्त॒रिक्षे॑ ॥ 16

मि॒त्राय॑ स्वाहा-ऽनू॒रा॒धेभ्य॑ स्वाहा ॥

मि॒त्र॒धेया॑य स्वाहा-ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा ॥

( अनूराधा नक्षत्र देवतायै मित्राय नमः )

### 17. नक्षत्रं – ज्येष्ठा

इन्द्रो॑ ज्ये॒ष्ठा म॒नु नक्ष॑त्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॒त्र तू॒र्ये त॒तार॑ ।  
 तस्मिन् वय॑-म॒मृतं॑ दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम दु॒रितिं॑ दु॒रिष्टिं॑ ।  
 पु॒रन्द॑राय वृष॒भाय॑ धृ॒ष्णवे॑ । अषा॒ढाय॑ स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ।  
 इन्द्रा॑य ज्ये॒ष्ठा मधु॑मदु॒हाना॑ । उ॒रुं कृ॑णोतु यज॑मानाय लो॒कं ॥ 17

इन्द्रा॑य स्वाहा ज्ये॒ष्ठा॒यै स्वाहा॑ ॥

ज्यै॒ष्ठया॑य स्वाहा-ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा ॥

---

( ज्येष्ठा नक्षत्र देवतायै इन्द्राय नमः )

### 18. नक्षत्रं – मूलं

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निऋतिः पराचा ।  
गोभिर्नक्षत्रं पशुभिस्समक्तं । अहर्भूयाद् यजमानाय मह्यं ।  
अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।  
पराचीं वाचा निऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥ 18  
प्रजापतये स्वाहा मूलाय स्वाहा । प्रजायै स्वाहा ।

(मूला नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः )

### 19. नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।  
यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपश्शस्योना भवन्तु ।  
याश्च कूप्या याश्च नाद्यास्समुद्रियाः । याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः ।  
यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः शस्योना भवन्तु ॥ 19  
अद्भ्यस्स्वाहा षाढाभ्यस्स्वाहा ।  
समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहा । अभिजित्यै स्वाहा ।

( पूर्वाषाढा नक्षत्र देवतायै अद्भ्यो नमः )

## 20. नक्षत्रं – उत्तराषाढा

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑ शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॑षा॒ढा अभि॑सं य॒न्तु य॒ज्ञं ।  
 तन्नक्ष॑त्रं प्रथतां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षि वृ॒ष्टि र्यज॑मानाय कल्पतां ।  
 शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑-स्सुपेश॑सः । क॒र्मकृ॑त-स्सुकृ॑तो वी॒र्या॑वतीः ।  
 वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धय॑न्तीः । अ॒षाढाः॑ का॒म मु॑पयान्तु य॒ज्ञं ॥ 20  
 वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।  
 अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वाहा॑ जि॒त्यै स्वाहा॑ ।

(उत्तराषाढा नक्षत्र देवतायै विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः )

## 21. नक्षत्रं – अभिजित्

यस्मिन् ब्र॒ह्माभ्य॑जय॒त् सर्व॑मेतत् । अ॒मुञ्च॑ लो॒क मि॒दमू॑च॒ सर्व॑ ।  
 तन्नो॑ नक्ष॑त्र-मभिजिद् विजित्य । श्रि॒यं द॑धात्व-ह॒णीय॑मानं ।  
 उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्मणा॑ सज्जि॑तेमौ । तन्नो॑ नक्ष॑त्र-मभिजिद् विचि॑ष्टां ।  
 तस्मिन् व॒यं पृ॑तनास्सं जयेम । तन्नो॑ दे॒वासो॑ अनु॑जानन्तु का॒मं ॥ 21

ब्रह्म॑णे स्वाहा॑ ऽभिजि॑ते स्वाहा॑ ॥

ब्रह्म॑ लो॒काय॑ स्वाहा॑ ऽभिजि॑त्यै स्वाहा॑ ॥

(अभिजित् नक्षत्र देवतायै ब्रह्मणे नमः )

## 22. नक्षत्रं – श्रवणं

शृ॒ण्वन्ति॑ श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां । पु॒ण्याम॑स्या उप॒शृ॒णोमि॑ वाचं॑ ॥

म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णुप॑त्नी मजूर्या॑ । प्र॒तीची॑ मेना॒ ह॒विषा॑ यजामः ।

त्रेधा॑ वि॒ष्णु-रुरु॑गायो विच॒क्रमे॑ । म॒हीं दि॒वं पृ॒थिवी॑-मन्त॒रिक्षं॑ ।

तच्छ्रो॒णैति॑ श्रव॒-इच्छ॑माना । पु॒ण्यं॑ श्लो॒कं य॑ज॒मानाय॑ कृण्वती ॥ 22

वि॒ष्णवे॑ स्वाहा॑ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॑ । श्लो॒काय॑ स्वाहा॑ श्रु॒ताय॑ स्वाहा॑ ॥

(श्रवण नक्षत्र देवतायै विष्णवे नमः )

## 23. नक्षत्रं – श्रविष्ठा

अष्टौ॑ दे॒वा वस॑वस्सोम्यासः॑ । चत॑स्रो दे॒वी रज॑राः श्रवि॒ष्ठाः ।

ते य॒ज्ञं पा॑न्तु रजसः॑ परस्तात् । सं॒वँत्स॑रीण-म॒मृतं॑ स्व॒स्ति ।

य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु वसवः॑ पु॒रस्तात्॑ । दक्षि॑णतो-ऽभि॒यन्तु॑ श्रवि॒ष्ठाः ।

पु॒ण्यन्न॑क्षत्रम॒भि सँवि॑शाम । मा नो॑ अ॒राति॑-रघ॒शं सा॑गन् ॥ 23



वसु॑भ्य॒ स्वाहा॑ श्रवि॑ष्ठाभ्य॒ स्वाहा॑ ॥

अ॒ग्राय॑ स्वाहा॒ परी॑त्यै स्वाहा॑ ॥

(श्रविष्ठा नक्षत्र देवतायै वसुभ्यो नमः )

#### 24. नक्षत्रं – शतभिषक्

क्ष॒त्रस्य॑ रा॒जा वरु॑णोऽधि॒राजः॑ । नक्ष॑त्राणां॒ शत॑भिष॒ग् वसि॑ष्ठः ।  
 तौ दे॒वेभ्यः॑ कृ॒णुतो॑ दी॒र्घमा॑युः । श॒तं सह॑स्रा भेष॒जानि॑ ध॒त्तः ।  
 य॒ज्ञन्नो॑ रा॒जा वरु॑ण उप॒यातु॑ । तन्नो॑ वि॒श्वे अ॒भि संय्य॑न्तु दे॒वाः ।  
 तन्नो॑ नक्ष॑त्रं॒ शत॑भिष॒ग् जुषा॑णं । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भेष॒जानि॑ ॥ 24  
 वरु॑णाय॒ स्वाहा॑ श॒तभिष॑जे॒ स्वाहा॑ ॥ भेष॑जेभ्य॒ स्वाहा॑ ॥

(शतभिषक् नक्षत्र देवतायै वरुणाय नमः )

#### 25. नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

अ॒ज ए॒कपा॑ दु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा भू॑तानि॒ प्रति॑ मोद॒मानः॑ ।  
 तस्य॑ दे॒वाः प्र॒सवं॑ य॒न्ति स॑र्वे । प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒मृत॑स्य गो॒पाः ।  
 वि॒भ्राज॑मान-स्स॒मिधा॑ न उ॒ग्रः । आ॒न्तरि॑क्ष-मरु॒हद॑-ग॒न्धाः ।

---

त॒ꣳ सूर्यं दे॒व-म॒जमे॒कपादं॑ । प्रो॒ष्ठप॒दासो॑ अनु॒यन्ति॑ सर्वे ॥ 25

अजा॑यै क॒पदे॑ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॒देभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

तेज॑से स्वाहा॑ ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहा॑ ।

( पूर्वप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अजाय एकपदे नमः )

### 26. नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा

अहि॑ बु॒द्धि॒धन॑यः प्रथ॑मान एति । श्रेष्ठो॑ दे॒वाना॑मु॒त मा॑नु॒षाणां॑ ।

तं ब्रा॒ह्म॒णा-स्सो॑म॒पा-स्सो॑म्यासः॑ । प्रो॒ष्ठप॒दासो॑ अ॒भिर॑क्षन्ति॒ सर्वे॑ ।

च॒त्वार॒ एक॑म॒भि क॑र्म दे॒वाः । प्रो॒ष्ठप॒दास॑ इति॒ यान् व॑दन्ति ।

ते बु॒द्धि॒नियं॑ परि॒षद्य॑ स्तु॒वन्तः॑ । अहि॑ꣳ रक्षन्ति॒ नम॑सोप॒ सद्य॑ ॥ 26

अह॑ये बु॒द्धि॒नया॑य स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॒देभ्य॑ स्स्वाहा॑ । प्र॒तिष्ठा॑यै स्वाहा॑ ।

( उत्तरप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अहये बुद्धिनियाय नमः )

### 27. नक्षत्रं – रेवती

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॒ पन्थां॑ । पु॒ष्टि॒पती॑ प॒शुपा॑ वाज॒बस्त्यौ॑ ।

इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जुषा॒णा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑पयातां॒ यज्ञं॑ ।

क्षु॒द्रान् प॒शून् र॑क्षतु रे॒वती॑ नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वाꣳ अ॒न्वे॑तु पू॒षा ।

अ॒न्न॒ꣳ र॒क्ष॒न्तौ॑ ब॒हु॒धा वि॒रू॒पं । वा॒ज॒ꣳ स॒नु॒तां य॑ज॒मा॒नाय॑ य॒ज्ञं ॥ 27

पू॒ष्णे स्वा॒हा रे॒वत्यै॑ स्वा॒हा ॥ प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा ॥

(रेवती नक्षत्र देवतायै पूष्णे नमः )

### 28 नक्षत्रं – अश्विनी

तद॒श्वि॒ना-व॒श्व॒यु॒जो-प॒या॒तां । शु॒भ॒ङ्ग॒मि॒ष्टौ सु॒य॒मे॒भिर॒श्वैः ॥  
स्व॒न्नक्ष॑त्रꣳ ह॒विषा॑ यज॒न्तौ । म॒ध्वा-सं॒पृ॒क्तौ य॒जुषा॑ स॒म॒क्तौ ।  
यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॒हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॒मृत॑स्य गो॒पौ ।  
तौ नक्ष॑त्रं-जु॒जुषा॒णो-प॒या॒तां । न॒मोऽश्वि॑भ्यां कृ॒णु॒मो-ऽश्व॒युग्भ्यां॑ ॥ 28

अ॒श्वि॒भ्याꣳ स्वा॒हा ऽश्व॒युग्भ्याꣳ स्वा॒हा ॥

श्रो॒त्राय॑ स्वा॒हा श्रु॒त्यै स्वा॒हा ॥

(अश्विनी नक्षत्र देवतायै अश्विभ्यां नमः )

### 29. नक्षत्रं – अपभरणी

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑ भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॒गवान् वि॒च॒ष्टां ।  
लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒ग॒न्नः प॒न्था॒मभ॑यं कृ॒णोतु॑ ।

यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा । यस्मिन्नेन-मभ्यर्षिचन्त देवाः ।  
तदस्य चित्रं हविषा यजाम । अप पाप्मानं भरणी भरन्तु ॥ 29

यमाय स्वाहा ऽपभरणीभ्य स्स्वाहा ।  
राज्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ।

(अपभरणी नक्षत्र देवतायै यमाय नमः )

### 30. अमावासि

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्या-वेशयन्ती ।  
सहस्र-पोषं सुभगा रराणा सा न आगन् वर्चसा संविदना ।  
यत्ते देवा अदधु भागधेय-ममावास्ये संवसन्तो महित्वा ।  
सा नो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिन्नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥ 30  
अमावास्यायै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽगत्यै स्वाहा ॥

(अमावास्यै नमः)

### 31. चन्द्रमा

नवो नवो भवति जायमानोऽहं केतु-रुषसा मेत्यग्रै ।  
भागं देवेभ्यो विदधात्यायन् प्रचन्द्रमा स्तिरति दीर्घमायुः ।

य॒मादि॒त्या अ॒शु॒मा॒प्या॒य॒य॒न्ति॒ य॒म॒क्षि॒त-म॒क्षि॒त॒यः॒ पि॒ब॒न्ति॒ ।  
 ते॒न नो॒ रा॒जा व॒रु॒णो बृ॒ह॒स्प॒ति रा॒प्या॒य॒य॒न्तु॒ भु॒व॒न॒स्य गो॒पाः ॥ 31

च॒न्द्र॒म॒से॒ स्वा॒हा॒ प्र॒ती॒दृ॒श्या॒यै॒ स्वा॒हा॒ ।  
 अ॒हो॒रा॒त्रेभ्य॒ स्स्वा॒हा॒ ऽर्द्ध॒मा॒सेभ्य॒ स्स्वा॒हा॒ ।  
 मा॒सेभ्य॒ स्स्वा॒हर्तु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॒ । सं॒वँ॒त्स॒राय॒ स्वा॒हा॒ ।

(चन्द्रमसे नमः )

### 32. अहो रात्री

ये वि॒रू॒पे॒ स॒म॒न॒सा सं॒व्यँ॑य॒न्ती॒ । स॒मा॒नं॒ त॒न्तुं॑ प॒रि॒ता-त॒ना॒तै॒ ।  
 वि॒भू प्र॒भू अ॒नु॒भू वि॒श्व॒तो हु॒वे । ते नो॒ नक्ष॑त्रे ह॒व॒मा॒ग-मे॒तं ।  
 व॒यं दे॒वी ब्र॒ह्म॒णा सं॒विँ॑दा॒नाः । सु॒र॒त्ना॒सो दे॒व॒वी॒तिं द॒धा॒नाः ।  
 अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒वि॒षा व॒र्द्ध॑य॒न्तः॒ । अ॒ति पा॒प्मा॒न-म॒ति॒मु॒क्त्या॒ ग॒मे॒म । 32  
 अ॒हे स्वा॒हा रा॒त्रि॒यै स्वा॒हा॒ । अ॒ति॒मु॒क्त्यै॒ स्वा॒हा॒ ।

(अहो रात्राभ्यां नमः )

### 33. उषा

प्र॒त्यु॒व दृ॒श्या॒यती॑ । व्यु॒च्छन्ती॑ दु॒हिता॑ दि॒वः ।  
अ॒पो म॒ही वृ॒णुते॑ चक्षु॒षा । तमो॑ ज्योति॒ष्-कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ॥  
उदु॑ स्त्रि॒यास्स॑च॒ते सूर्यः॑ । स चा॑ उ॒द्यन्नक्ष॑त्र मर्चि॒मत् ।  
त वेदु॑षो व्यु॒षि सूर्य॑स्य च । संभ॑क्तेन गमेमहि । 33

उ॒षसे॑ स्वाहा व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वाहा ॥  
व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वाहा व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वाहा ॥ व्यु॒ष्टायै॑ स्वाहा ॥

(उषसे नमः )

### 34. नक्षत्रः

तन्नो॑ नक्ष॒त्र मर्चि॑मत् । भानु॑मत्तेज उ॒च्छर॑त् ।  
उप॑य॒ज्ञ-मि॒हाग॑मत् । प्र॒नक्ष॑त्राय दे॒वाय॑ । इन्द्रा॑ येन्दु॒र्हवाम॑हे ।  
स न॑ स्सवि॒ता सु॒वथ् स॒निं । पु॒ष्टिदां॑ वी॒रव॑त्तमं । 34

नक्ष॑त्राय स्वाहो॒दे॒ष्यते॑ स्वाहा ॥ उ॒द्यते॑ स्वाहो-दि॒ताय॑ स्वाहा ॥  
हर॑से स्वाहा भर॑से स्वाहा ॥ भ्राज॑से स्वाहा तेज॑से स्वाहा ॥  
तप॑से स्वाहा ब्र॒ह्मव॑र्चसाय स्वाहा ॥ (नक्षत्राय नमः )

### 35. सूर्यः

उ॒दु॒त्यं जा॒तवे॒दसं दे॒वं वह॑न्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सूर्य॑ ॥  
 चि॒त्रं दे॒वाना॑ मु॒दगा॒दनी॑कं चक्षु॑ मि॒त्रस्य॑ वरु॒णस्या॒ग्नेः ।  
 आ॒ऽप्रा द्या॒वा पृ॒थि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च । 35  
 सूर्या॑य स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्वाहा॑ ॥  
 प्रति॑ष्ठायै स्वा॒हा ॥  
 (सूर्याय नमः )

### 36. अदितिः

अ॒दि॒तिर्न उ॒रुष्य॑-त्व॒दि॒तिः श॒र्म य॑च्छतु । अ॒दि॒तिः पा॒त्वह॑सः ।  
 म॒हीमू॒षु मा॒तरं सु॒व्रता॑ना-मृ॒तस्य॑ पत्नी॒ मव॑से हुवे॒म ।  
 तु॒वि॒क्षत्रा॑-म॒जर॑न्ती मु॒रूची॑ सु॒शर्मा॑ण-म॒दि॒तिं सु॒प्रणी॑तिं । 36  
 अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा प्रति॑ष्ठायै स्वा॒हा ॥

(अदित्यै नमः )

### 37. विष्णुः

इ॒दं वि॒ष्णु वि॑च॒क्रमे॑ त्रे॒धा नि॑दधे प॒दं । स॒मूढ॑मस्य पां॒ सुरे॑ ।

---

प्र॒तद्वि॒ष्णु॑ स्तव॒ते वी॒र्या॑य । मृ॒गो न॒ भी॒मः कु॒चरो॑ गि॒रि॒ष्ठाः ।  
यस्यो॒रुषु॑ त्रि॒षु वि॒क्रम॑णेषु । अधि॒क्षि॒यन्ति॒ भुव॑नानि वि॒श्वा ॥ 37

वि॒ष्णवे॑ स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा ॥

प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

(विष्णवे नमः )

### 38. अग्निः

अ॒ग्नि॒ मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत्प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।  
अ॒पाꣳ रे॒ताꣳसि॑ जि॒न्वति॑ ।  
भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒युद्धिः॑ सच॑से शि॒वाभिः॑ ।  
दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॒षे सु॒वर्षा॑ जि॒ह्वा॒मग्ने॑ च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥ 38

(अग्नये नमः )

### 39. अनुमती

अनु॑नोऽद्यानु॑मति॒ र्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।  
अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भव॒तां दा॒शुषे॑ म॒यः ।  
अ॒न्विद॑नुमते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शं॒च नः॑ कृ॒धि ।  
क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आ॒यूꣳषि॑ ता॒रिषः॑ ।



(अनुमत्यै नमः ) 39

40. हव्यवाहः (अग्निः)

ह॒व्य॒वा॒ह॒-म॒भि॒मा॒ति॒षा॒हं॑ । र॒क्षो॒ह॒णं॑ पृ॒त॒ना॒सु जि॒ष्णुं॑ ।  
 ज्यो॒ति॒ष्म॒न्तं॑ दी॒द्य॒तं॑ पु॒र॒न्धिं॑ । अ॒ग्नि॒ः स्वि॒ष्ट कृ॒त॒मा हु॒वेम॑ ।  
 स्वि॒ष्ट म॒ग्ने अ॒भि॒त॒त् पृ॒णा॒हि । वि॒श्वा दे॒व पृ॒त॒ना अ॒भि॒ष्य॑ ।  
 उ॒रु॒न्नः॑ प॒न्थां॑ प्र॒दि॒शन् वि॒भा॒हि । ज्यो॒ति॒ष्म॒द्धे॒ह्य ज॒र॒न्न आ॒युः॑ ॥ 40

(अग्नये नमः )

नक्षत्रदेवताभ्यो नमः

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑